Forsøk på syntese av (all-Z)hentriakonta-3,6,9,12,15,19,22,25,28-nonan

Synthesis towards (all-Z)hentriaconta-3,6,9,12,15,19,22,25,28-nonane

Martine Hageengen Ringdal

Forord

Arbeidet med denne oppgaven ble utført ved kjemiavdelingen på Institutt for Kjemi, Bioteknologi og Matvitenskap ved Universitetet for Miljø- og Biovitenskap.

Takk til mine to veiledere, Professor Yngve Stenstrøm og Professor Trond Vidar Hansen, for god veiledning og støtte. Jeg setter stor pris på at dere hadde tro på meg, og på deres smittende entusiasme for organisk kjemi.

Takk til labingeniør Anne Gravdahl for hjelp og bestilling av kjemikalier. Og takk til de andre studentene på gruppen for faglig hjelp og godt samvær. Spesielt vil jeg takke stipendiat Liudmilla Filippova som hjalp meg i gang med det praktiske arbeidet.

Dag Ekeberg og Hanne Devle skal ha takk for analyse av prøver på henholdsvis MS og GC, og Nils K. Afseth på Nofima skal ha takk for å ha tatt Raman-spekter av prøven min.

Takk til Pronova Biopharma for det uvurderlige utgangsstoffet i denne syntesen.

Til slutt vil jeg gi en stor takk til familien min som alltid stiller opp for meg og som har støttet meg gjennom hele utdannelsen. Takk til mine gode venner for at dere har vært der for meg. Og sist, tusen takk til Lars, som har lært meg en helt annen, men minst like viktig kjemi.

Ås, mai 2013.

Martine Hageengen Ringdal

Sammendrag

Syntetiske studier for å lage det langkjedede, flerumettede hydrokarbonet, (3Z,6Z,9Z,12Z,15Z,19Z,22Z,25Z,28Z)-hentriakonta-3,6,9,12,15,19,22,25,28-nonan 1 har blitt utført. Dette hydrokarbonet er funnet i flere mikroorganismer, for eksempel bakterier av slekten *Shewanella*.

To strategier har blitt studert. Den første strategien som ble forsøkt, en koblingsreaksjon mellom alkyn **18** og bromid **19**, ga ingen positive resultater. Addisjon av alkyn **18** til aldehyd **20** ble prøvd som en alternativ syntesestrategi. Dette resulterte i propargylalkohol **24** med 31 karbonatomer. Utbyttet i denne reaksjonen var 22 %.

Metoden som ble benyttet for å redusere hydroksylgruppen i forbindelse **24**, via mesylatet **27**, ga dessverre en blanding av to forbindelser som ikke lot seg skille ved kromatografi. Det ble i stede forsøkt å bytte ut hydroksylgruppen til et halogen. Jodidet **30** ble syntetisert og forsøkt redusert for å se om dette kunne føre fram til målmolekylet **1**. Dessverre ga denne reaksjonen en blanding av flere forbindelser.

Prosedyrer for å fjerne halogener er godt kjent, og dette bør gjøres før trippelbindingen reduseres. På grunn av tiden jeg hadde til rådighet i min masteroppgave, ble ikke dette forsøkt. Med bakgrunn i det arbeidet som er gjort, skal det være gode muligheter for å syntetisere målmolekyl **1**.

Abstract

Synthetic studies towards the long chained polyunsaturated hydrocarbon (3*Z*,6*Z*,9*Z*,12*Z*,15*Z*,19*Z*,22*Z*,25*Z*,28*Z*)-hentriakonta-3,6,9,12,15,19,22,25,28-nonane **1** were made. This hydrocarbon is found in several microorganisms, amongst them bacteria of the phyla *Shewanella*.

Two strategies were studied. A coupling reaction of alkyne **18** and bromide **19** was the first strategy. This gave no positive results. An alternative synthetic strategy was the addition of the alkyne **18** to the aldehyde **20**, and this resulted in the propargylic alcohol **24** consisting of 31 carbon atoms. The yield in this reaction was 22 %.

The method used to eliminate the hydroxyl group in compound **24** *via* the mesylate **27** resulted in a mixture of two compounds that were inseparable by chromatography. Instead, the hydroxyl group was changed to a halogen. The iodide **30** was reduced to investigate if this could lead to the target molecule **1**. Unfortunately, this reaction resulted in a mixture of different compounds.

There are known procedures to remove the halogen. This should be done before the triple bond is reduced. This was not tried out because of the limited timeframe of my master thesis. However, it should be possible to synthesise target molecule **1** using the experience acquired in this work.

Forkortelser

ACP	Acyl bæreprotein ("Acyl Carrier Protein")
AD/HD	Attention Deficit/Hyperactivity Disorder
СоА	Coenzym A
d	Dublett
DHA	(4Z,7Z,10Z,13Z,16Z,19Z)-Dokosa-4,7,10,13,16,19-heksaensyre
DMF	Dimetylformamin
EPA	(5Z,8Z,11Z,14Z,17Z)-Eikosa-5,8,11,14,17-pentaensyre
GC	Gasskromatografi
Hz	Hertz (frekvens)
IR	Infrarød
J	Koblingskonstant
LCPUFA	Langkjedet flerumettet fettsyre ("Long Chained Polyunsaturated Fatty
	Acid")
m	Multiplett
MS	Massespektrometri
Ms	Mesylat (-SO ₂ CH ₃) (Metylsulfonyl)
MsCl	Mesylklorid
NMR	Nukleær Magnetisk Resonans
Ph	Fenyl
PUHC	Flerumettet hydrokarbon ("Polyunsaturated Hydrocarbon")
PUFA	Flerumettet fettsyre ("Polyunsaturated Fatty Acid")
R _f	Retensjonsfaktor
Rt	Romtemperatur
S	Singlett
t	Triplett
THF	Tetrahydrofuran
TLC	Tynnsjiktskromatografi ("Thin Layer Chromatography")
δ	Kjemisk skift

Generelle bemerkninger

IUPAC-nomenklatur er i størst mulig grad brukt for navnsetting av forbindelser. Teksten er i "Times New Roman", skriftstørrelse 12 og linjeavstand 1,5. Alle strukturer er tegnet i ChemiBioDraw Ultra 12.0.3. For δ-verdier fra NMR benyttes punktum i stede for komma. Eksempelvis 1.9 fremfor 1,9. Figurene i teoridelen er tegnet på enkel måte og representerer ikke molekylenes romlige orientering.

Innholdsfortegnelse

	I
Sammendrag	II
Abstract	III
Forkortelser	IV
Generelle bemerkninger	V
1. Introduksion	1
1.1 Naturstoffer og naturlig forekommende hydrokarboner	1
1.2 Lipider og fettsyrer	2
1.2.1 Biosyntese av fettsyrer	4
1.2.2 Biosyntese av langkjedede flerumettede fettsyrer	6
1.2.3 Oksidasjon av fettsyrer	8
1.2.4 Fettsyrer og helse	12
1.2.5 Biosyntese av langkjedede hydrokarboner	13
1.3 Kjemisk bakgrunn	14
1.3.1 Syntese av fettsyrer og fettsyrederivater	14
1.3.2 Hydrogenering	17
Lindlars katalysator	18
P2-Ni-katalysator	18
1.4 Retrosyntese og retrosyntetisk analyse av målmolekylet	19
1.5 Mål og bakgrunn for oppgaven	21
2 Resultater og diskusion	23
2. Resultater og ulskusjon 2.1 Syntese av tetrahydro-6-((37, 67, 97, 127)-1-jodonentadeka-3, 6, 9, 12-	20
(02, 02, 12) 1 jouopentaueka $0, 0, 0, 12tersenvl)nvran-2-on (23)$	23
2.2 Syntese av (8Z, 11Z, 14Z, 17Z)-5, 6-dihydroksveikosa-8,11,14,17-	
tetraensvre (22)	
2.3 Syntese av (3Z. 6Z. 9Z. 12Z)-pentadeka-3.6.9.12-tetraenal (20)	
2.4 Syntese av (3Z, 6Z, 9Z, 12Z)-pentadeka-3.6.9.12-tetraen-1-ol (21)	
2.5 Syntese av 1-brom-(3Z, 6Z, 9Z, 12Z)-pentadeka-3.6.9.12-tetraen (19)	
2.6 Syntese av (4Z, 7Z, 10Z, 13Z)-heksadeka-4,7,10,13-tetraen-1-vn (18)	
2.7 Forsøk på syntese av (3Z, 6Z, 9Z, 12Z, 19Z, 22Z, 25Z, 28Z)- hentriakonta-	
3.6.9.12.19.22.25.28-oktaen-15-vn (17)	27
2.7.1 Metode 1	
2.7.2 Metode 2	
2.8 Syntese av (3Z, 6Z, 9Z, 12Z, 19Z, 22Z, 25Z, 28Z)- hentriakonta-	
3,6,9,12,19,22,25,28-oktaen-15-yn-17-ol (24)	29
2.9 Syntese av (3Z, 6Z, 9Z, 12Z, 19Z, 22Z, 25Z, 28Z)- hentriakonta-	
2.9 Syntese av (3Z, 6Z, 9Z, 12Z, 19Z, 22Z, 25Z, 28Z)- hentriakonta- 3.6.9.12.19.22.25.28-oktaen-15-vn-17-vl metansulfonat (27)	31
 2.9 Syntese av (3Z, 6Z, 9Z, 12Z, 19Z, 22Z, 25Z, 28Z)- hentriakonta- 3,6,9,12,19,22,25,28-oktaen-15-yn-17-yl metansulfonat (27) 2.10 Syntese av (3Z, 6Z, 9Z, 12Z, 19Z, 22Z, 25Z, 28Z)- hentriakonta- 	31
 2.9 Syntese av (3Z, 6Z, 9Z, 12Z, 19Z, 22Z, 25Z, 28Z)- hentriakonta- 3,6,9,12,19,22,25,28-oktaen-15-yn-17-yl metansulfonat (27) 2.10 Syntese av (3Z, 6Z, 9Z, 12Z, 19Z, 22Z, 25Z, 28Z)- hentriakonta- 3,6,9,12,19,22,25,28-oktaen-15-yn (17) 	
 2.9 Syntese av (3Z, 6Z, 9Z, 12Z, 19Z, 22Z, 25Z, 28Z)- hentriakonta- 3,6,9,12,19,22,25,28-oktaen-15-yn-17-yl metansulfonat (27) 2.10 Syntese av (3Z, 6Z, 9Z, 12Z, 19Z, 22Z, 25Z, 28Z)- hentriakonta- 3,6,9,12,19,22,25,28-oktaen-15-yn (17) 2.11 Forsøk på syntese av 17-brom-(3Z, 6Z, 9Z, 12Z, 19Z, 22Z, 25Z, 28Z)- 	31 32
 2.9 Syntese av (3Z, 6Z, 9Z, 12Z, 19Z, 22Z, 25Z, 28Z)- hentriakonta- 3,6,9,12,19,22,25,28-oktaen-15-yn-17-yl metansulfonat (27) 2.10 Syntese av (3Z, 6Z, 9Z, 12Z, 19Z, 22Z, 25Z, 28Z)- hentriakonta- 3,6,9,12,19,22,25,28-oktaen-15-yn (17) 2.11 Forsøk på syntese av 17-brom-(3Z, 6Z, 9Z, 12Z, 19Z, 22Z, 25Z, 28Z)- hentriakonta-3,6,9,12,19,22,25,28-oktaen-15-yn (29) 	31 32 33
 2.9 Syntese av (3Z, 6Z, 9Z, 12Z, 19Z, 22Z, 25Z, 28Z)- hentriakonta- 3,6,9,12,19,22,25,28-oktaen-15-yn-17-yl metansulfonat (27) 2.10 Syntese av (3Z, 6Z, 9Z, 12Z, 19Z, 22Z, 25Z, 28Z)- hentriakonta- 3,6,9,12,19,22,25,28-oktaen-15-yn (17) 2.11 Forsøk på syntese av 17-brom-(3Z, 6Z, 9Z, 12Z, 19Z, 22Z, 25Z, 28Z)- hentriakonta-3,6,9,12,19,22,25,28-oktaen-15-yn (29) 2.12 Syntese av 17-jod-(3Z, 6Z, 9Z, 12Z, 19Z, 22Z, 25Z, 28Z)- hentriakonta- 	31 32 33
 2.9 Syntese av (3Z, 6Z, 9Z, 12Z, 19Z, 22Z, 25Z, 28Z)- hentriakonta- 3,6,9,12,19,22,25,28-oktaen-15-yn-17-yl metansulfonat (27) 2.10 Syntese av (3Z, 6Z, 9Z, 12Z, 19Z, 22Z, 25Z, 28Z)- hentriakonta- 3,6,9,12,19,22,25,28-oktaen-15-yn (17) 2.11 Forsøk på syntese av 17-brom-(3Z, 6Z, 9Z, 12Z, 19Z, 22Z, 25Z, 28Z)- hentriakonta-3,6,9,12,19,22,25,28-oktaen-15-yn (29) 2.12 Syntese av 17-jod-(3Z, 6Z, 9Z, 12Z, 19Z, 22Z, 25Z, 28Z)- hentriakonta- 3,6,9,12,19,22,25,28-oktaen-15-yn (30) 	31 32 33 34
 2.9 Syntese av (3Z, 6Z, 9Z, 12Z, 19Z, 22Z, 25Z, 28Z)- hentriakonta- 3,6,9,12,19,22,25,28-oktaen-15-yn-17-yl metansulfonat (27) 2.10 Syntese av (3Z, 6Z, 9Z, 12Z, 19Z, 22Z, 25Z, 28Z)- hentriakonta- 3,6,9,12,19,22,25,28-oktaen-15-yn (17) 2.11 Forsøk på syntese av 17-brom-(3Z, 6Z, 9Z, 12Z, 19Z, 22Z, 25Z, 28Z)- hentriakonta-3,6,9,12,19,22,25,28-oktaen-15-yn (29) 2.12 Syntese av 17-jod-(3Z, 6Z, 9Z, 12Z, 19Z, 22Z, 25Z, 28Z)- hentriakonta- 3,6,9,12,19,22,25,28-oktaen-15-yn (30) 2.13 Hydrogenering av 17-jod-(3Z, 6Z, 9Z, 12Z, 19Z, 22Z, 25Z, 28Z)- 	31 32 33 34

2.14 Relevante forsøk: Metylering av (4Z, 7Z, 10Z, 13Z)-heksadeka-4,7,10,13-	
tetraen-1-yn (18)	37
2.14.1 Metode 1	
2.14.2 Metode 2	
3 Oppsummering og veien videre	39
4 Konklusjon	41
5 Resultater og Eksperimentelt	42
5.1 Generelt	42
5.2 Syntese av tetrahydro-6-((3Z, 6Z, 9Z, 12Z)-1-jodopentadeka-3, 6, 9, 12-	
teraenyl)pyran-2-on (23)	43
5.3 Syntese av (8 <i>Z</i> , 11 <i>Z</i> , 14 <i>Z</i> , 17 <i>Z</i>)-5, 6-dihydroksyeikosa-8,11,14,17-	
tetraensyre (22) $(27, (7, 07, 127))$ restadely 2 (0.12 tetraenel (20)	
5.4 Syntese av (32, 62, 92, 122)-pentadeka-3,6,9,12-tetraenal (20)	
5.5 Syntese av (52, 62, 52, 122)-pentadeka-5,0,9,12-tetraen-1-01 (21)	55
5.0 Syntese av (47, 77, 107, 137)-heksadeka-4,7,10,13-tetraen-1-vn (18)	
5.8 Forsøk på syntese av (3Z, 6Z, 9Z, 12Z, 19Z, 22Z, 25Z, 28Z)-hentriakonta-	
3.6.9.12.19.22.25.28-oktaen-15-vn (17)	66
5.8.1 Metode 1	66
5.8.2 Metode 2	66
5.9 Syntese av (3Z, 6Z, 9Z, 12Z, 19Z, 22Z, 25Z, 28Z)-hentriakonta-	
3,6,9,12,19,22,25,28-oktaen-15-yn-17-ol (24)	68
5.10 Syntese av (3 <i>Z</i> , 6 <i>Z</i> , 9 <i>Z</i> , 12 <i>Z</i> , 19 <i>Z</i> , 22 <i>Z</i> , 25 <i>Z</i> , 28 <i>Z</i>)-hentriakonta-	
3,6,9,12,19,22,25,28-oktaen-15-yn-17-yl metansulfonat (27)	72
5.11 Syntese av (3Z, 6Z, 9Z, 12Z, 19Z, 22Z, 25Z, 28Z)-hentriakonta-	
3,6,9,12,19,22,25,28-oktaen-15-yn (17)	76
5.12 Forsøk på syntese av 17-brom-(32, 62, 92, 122, 192, 222, 252, 282)-	00
nentriakontas, $0, 9, 12, 19, 22, 25, 28$ -oktaen-15-yn (29)	80
5.15 Syntese av 17-jou-(52, 62, 92, 122, 192, 222, 252, 262)- hontriakonta 3 6 0 12 10 22 25 28 aktean 15 yr (30)	Q1
5 14 Hydrogenering av 17-jod-(37 67 97 127 197 227 257 287)-	
hentriakonta-3 6 9 12 19 22 25 28-oktaen-15-vn (30)	84
5.15 Relevante forsøk: Metylering av (4Z, 7Z, 10Z, 13Z)-heksadeka-4.7.10.13-	
tetraen-1-vn (18)	87
5.15.1 Metode 1	
5.15.2 Metode 2	87
Vedlegg	88
6 Referanser	94

1. Introduksjon

1.1 Naturstoffer og naturlig forekommende hydrokarboner

Naturstoffer er organiske forbindelser som dannes av levende systemer som planter, mikroorganismer og dyr.¹ De kan deles inn i to klasser; primære og sekundære metabolitter. Primære metabolitter er blant annet aminosyrer og karbohydrater, altså forbindelser som er å finne i de fleste organismer og som har få og lite varierte strukturer. Disse er biologisk aktive i organismen som produserer dem. Sekundære metabolitter omfatter for eksempel terpener, alkaloider og fenoler. De enkelte sekundære metabolittene finnes kun i noen få organismer og består av mange og varierte strukturer. Disse forbindelsene er biologisk aktive både i og utenfor organismen som produserer dem.¹

Hydrokarboner anses å være den mest stabile gruppen av naturstoffer, og de kan beholde mye av sin opprinnelige struktur over lange tidsperioder.² Hydrokarboner er til stede i alle marine organismer, i sedimenter, olje, gass og sjøvann, men er samtidig en liten bestanddel av havmiljøet. Både planter og dyr inneholder en rekke strukturelt forskjellige hydrokarboner, som ofte er å finne i kun små grupper av organismer.³ Hydrokarboners rolle i mikroorganismer er fortsatt ikke fullstendig forstått. Men mest sannsynlig har intracellulære hydrokarboner en rolle i celleveggene, der de er med og kontrollerer de fysikalsk-kjemiske egenskapene til disse.²

Figur 1-1. Målmolekylet (3Z,6Z,9Z,12Z,15Z,19Z,22Z,25Z,28Z)-hentriakonta- 3,6,9,12,15,19,22,25,28*-nonan (1).*

(3*Z*,6*Z*,9*Z*,12*Z*,15*Z*,19*Z*,22*Z*,25*Z*,28*Z*)-Hentriakonta-3,6,9,12,15,19,22,25,28-nonan (1) er et eksempel på et hydrokarbon og en sekundær metabolitt. Forbindelse 1 er et langkjedet, flerumettet hydrokarbon ("polyunsaturated hydrocarbon", PUHC) med 31 karbonatomer, et uvanlig antall. Dette hydrokarbonet produseres blant annet av bakteriene *Shewanella*

amazonensis SB2B, funnet langs kysten av Brasil, *Colwellia psychereryhtraea*, som lever ved temperaturer lavere enn 0°C,⁴ og *Shewanella* sp. strain osh08 fra kystlinjen ved Hokkaido i Japan.⁵ De samme bakteriene produserer blant annet også de mer vanlige fettsyrene eikosapentaensyre (EPA, **2**) og dokosaheksaensyre (DHA, **3**).

Figur 1-2: Eikosapentaensyre (2) og dokosaheksaensyre (3).

1.2 Lipider og fettsyrer

Hydrokarboner er en type naturstoffer som tilhører gruppen lipider. Tradisjonelt har lipider blitt definert som organiske forbindelser som er løselige i en upolar væske, for eksempel kloroform og eter.⁶ Nylig har lipider blitt definert som "hydrofobe eller amfipatiske små molekyler som helt eller delvis stammer fra karbanion-baserte kondensasjoner av tioestere og/eller fra karbokation-baserte kondensasjoner av isoprenenheter".⁷

Lipider kan klassifiseres ut fra deres fysikalske egenskaper ved romtemperatur (oljer er flytende, fett er fast), deres polaritet (polare eller upolare lipider), deres nødvendighet for mennesker (essensielle eller ikke-essensielle fettsyrer) eller deres struktur (enkle eller komplekse).⁸ Upolare lipider inkluderer fettsyrer, alkoholer, glyserider og steroider mens de polare inkluderer glyserofosfolipider, glyseroglykolipider og sfingolipider. Basert på struktur, vil fettsyrer og alkoholer være byggesteinene i enkle og komplekse lipider. Enkle lipider som acylglyseroler, eter-acylglyseroler, steroler og deres estere og voksestere, kan hydrolyseres til alkoholer og syrer. Komplekse lipider som glyserofosfolipider (fosfolipider), glyseroglykolipider (glykolipider), og sfingolipider kan hydrolyseres til tre eller flere forskjellige komponenter.⁸

Figur 1-3: Palmitinsyre (C-16, 4) og stearinsyre (C-18, 5).

Fettsyrer består av en hydrokarbonkjede med en karboksylsyre i den ene enden. Naturlig forekommende fettsyrer består vanligvis av mellom fire og 30 karbonatomer, men det finnes eksempler på enda lengre fettsyrer.¹ Palmitinsyre (heksadekansyre, C-16, 4) og stearinsyre (oktadekansyre, C-18, 5) er de mest utbredte fettsyrene, se Figur 1-3. Mest vanlig er fettsyrene som er rettkjedede og som består av et partall karboner.¹ Fettsyrene som ikke inneholder noen dobbeltbindinger i hydrokarbonkjeden kalles mettede. Hvis hydrokarbonkjeden inneholder en eller flere dobbeltbindinger, kalles disse fettsyrene umettede, henholdsvis enumettede og flerumettede ("polyunsaturated fatty acids" – PUFAs). Inneholder fettsyren flere dobbeltbindinger, kan disse være konjugerte, eller ikke-konjugerte. De ikke-konjugerte er som oftest "skipped", det vil si at de er separert av en metylen-gruppe (en CH_2 -gruppe) slik at –(CH=CH–CH₂)_n– er en repeterende enhet. Konfigurasjonen til dobbeltbindingene i fettsyrene kan være enten E eller Z. Det vanligste er at dobbeltbindingene i naturlig forekommende fettsyrer er i Z-konfigurasjon. Dette fører til at det blir en knekk på karbonkjeden, og dermed blir det vanskeligere å danne interaksjoner mellom molekylene. Dette resulterer i at umettede fettsyrer som oftest vil forekomme som oljer. Derfor er denne typen fettsyrer med på å holde cellemembraner myke og fleksible.¹

Lipider er viktige i levende organismer som energilager, som isolasjon, og som signalmolekyler. De er også viktige for transporten av de fettløselige vitaminene A, D, E og K.⁶ Mesteparten av lipidene i de fleste celler benyttes som strukturelle komponenter av cellemembraner. Disse membranene skiller forskjellige deler i cellen fra hverandre og de skiller cellene fra omgivelsene.⁶ Mange lipider er amfifile, det vil si at de er delvis løselige i

polare løsemidler og delvis løselig i upolare løsemidler. Dette er på grunn av at molekylene har en hydrofil og en hydrofob ende. Det er denne egenskapen som gjør dem egnede til å inngå som komponent av cellemembraner i vandige miljøer. Lipidene orienteres i dobbeltlag der de hydrofobe endene peker mot hverandre og de hydrofile endene peker ut mot det vandige miljøet på innsiden og utsiden av cellen.

1.2.1 Biosyntese av fettsyrer

Fettsyrer syntetiseres hovedsakelig gjennom acetat-biosynteseveien fra acetyl-CoA-enheter.¹ Acetyl-CoA karboksyleres først til malonyl-CoA, som er mer reaktivt, før de konverteres til tioestere med et "acyl carrier" protein (ACP). Videre katalyseres de neste trinnene i biosyntesen av fettsyresyntase-enzymer ("fatty acid synthase" – FAS). Gjennom en Claisenlignende reaksjon kondenseres malonyl-ACP og acetyl-ACP til en β -keto acyl-ACP. Karbonylgruppen på β -karbonet reduseres stereospesifikt ved hjelp av NADPH til en hydroksylgruppe som ved eliminasjon av vann danner en α , β -umettethet med *E*konfigurasjon. Denne dobbeltbindingen reduseres av NADPH, og resultatet er en mettet karbonkjede, acyl-ACP, som er to karbonatomer lenger enn utgangsmaterialet. Acyl-ACPmolekylet kan så hydrolyseres til fettsyren eller til fettacyl-CoA, eller den kan reagere med nok en acetyl-ACP og øke kjedelengden med ytterligere to karbonatomer. Siden en acetyl-CoA/ACP legges til i hver vending i syklusen, har de fleste fettsyrene et partall antall karbonatomer.¹ Biosyntesen er skissert i Skjema 1-1.

*Skjema 1-1: Biosyntese av mettede fettsyrer.*¹

Umettede fettsyrer dannes ved å innføre dobbeltbindinger i de allerede syntetiserte mettede fettsyrene. Hos de fleste organismer dannes monoumettede fettsyrer gjennom oksidasjon mellom C-9 og C-10, slik at en dobbeltbinding innføres her. En slik dobbeltbinding er vist i Figur 1-4. Dette skjer ved at et par vicinale *pro*-R hydrogenatomer fjernes via en *syn*-eliminasjon, og resultatet er en *Z*-dobbeltbinding ved C9 og C10. Denne reaksjonen katalyseres av desaturase-enzymer.¹ Andre desaturase-enzymer kan siden innføre flere dobbeltbindinger i molekylet og på den måten øke graden av umettethet. Hvor disse

dobbeltbindingene plasseres, vil være avhengig av arten som syntetiserer fettsyren. For eksempel kan de fleste dyr kun innføre dobbeltbindinger mellom den eksisterende dobbeltbindingen og karboksylsyren. Men planter kan innføre dobbeltbindinger mellom den terminale metylgruppen og C-10.¹

Figur 1-4: Oleinsyre (18:1 Δ-9, 6).

1.2.2 Biosyntese av langkjedede flerumettede fettsyrer

Langkjedede flerumettede fettsyrer (LCPUFAs) som EPA (**2**) og DHA (**3**) biosyntetiseres fra linolsyre (18:2 Δ -9,12, 7) og α -linolensyre (18:3 Δ -9,12,15, **8**). Biosyntesen av disse er vist i Skjema 1-2. Linolsyre oppstår ved at en Δ^{12} -desaturase innfører en ny dobbeltbinding i oleinsyre (18:1 Δ -9, **6**). α -Linolensyre dannes så fra linolsyre. For at EPA skal dannes fra α linolensyre må typisk en dobbeltbinding innføres av en Δ^{6} -desaturase før en kjedeforlengelse finner sted ved hjelp av en C18-elongase, og nok en dobbeltbinding innføres av en Δ^{5} desaturase. DHA kan produseres fra EPA ved hjelp av en C20-elongase etterfulgt av en Δ^{4} -

Skjema 1-2: Biosyntese av EPA (2) og DHA (3). Enzymer er vist med rødt.

En annen biosyntese for LCPUFAs er også kjent. Dette kalles den "alternative veien" ("the alternate pathway"), og er skissert i Skjema 1-3.⁹ Denne veien baserer seg på forlengelse av α -linolensyre eller linolsyre etterfulgt av Δ^8 - og Δ^5 -umetning. Pattedyr¹⁰ og jordamøben *Acanthamoeba*¹¹ ble først kjent å benytte denne biosynteseveien. Senere har det blitt foreslått at den også finner sted i diverse mikroorganismer, blant annet *Sphaeroforma arctica*.⁹

Skjema 1-3: Alternativ biosyntese av EPA (2). Enzymer er vist med rødt.

1.2.3 Oksidasjon av fettsyrer

Fett er som tidligere nevnt et viktig energilager hos de fleste organismer. Energien som kommer fra nedbrytingen av fett er resultat av oksidasjon av fettsyrer til CO_2 i cellene. Fettsyrer kan opptas i cellene fra flere kilder. En kilde er det fettet som konsumeres i kosten. Fettet kan også være lagret som lipid-dråper i cellene, eller det kan være syntetisert i ett organ for så å bli fraktet til et annet.¹²

Den vanligste formen for fettsyreoksidasjon er β-oksidasjon som finner sted i mitokondriene inne i cellen. De frie fettsyrene befinner seg i den intracellulære væsken (cytosolen) som et resultat av biosyntese eller transport fra fettdepotene utenfor cellen. Før de kan oksideres i mitokondriene, må de frie fettsyrene transporteres gjennom celleveggen. Men fordi den indre celleveggen er ugjennomtrengelig for lange fettsyrer og acyl-CoA, må et eget transportsystem benyttes. Dette enzymassisterte transportsystemet kalles karnitin-syklusen (se Figur 1.5).⁶ Fettacyl-CoA blir transportert gjennom den ytre cellemembranen ved hjelp av fettacyl-CoAbæreproteiner. Deretter blir fettacyl-CoA omdannet til fettacyl-karnitin, og denne kan trenge gjennom den indre cellemembranen. Inne i mitokondriet kan fettacyl-CoA gjendannes sammen med fritt karnitin.

Figur 1-5: Karnitinsyklusen. Figuren er hentet fra referanse 6.

Det gjendannede fettacyl-CoA gjennomgår så β -oksidasjon, og dette er vist i Skjema 1-4. Denne nedbrytingen av fettsyrer får navnet sitt på grunn av at første trinn er oksidasjon av β -karbonet. Det dannes da en α , β -umettet fettacyl-CoA med *E*-konfigurasjon. Vann adderes, og en ny hydroksylgruppe tilføres på β -karbonet. Videre skjer en dehydrogenering og hydroksylgruppen oksideres til en karbonylgruppe. Acetyl-CoA elimineres, og resultatet er en fettacyl-CoA som er to karbonatomer kortere enn utgangsmaterialet. Denne prosessen gjentas flere ganger helt til det siste trinnet danner to acetyl-CoA.⁶ Acetyl-CoA går så inn i sitronsyresyklusen der den oksideres til CO₂ og gir ATP/energi.

Skjema 1-4: β-oksidasjon av en metta C-16 fettsyre.

De fleste naturlig forekommende fettsyrer består som sagt av et partall karbonatomer. For fettsyrer som består av et odde antall karbonatomer, vil β -oksidasjon by på et problem. Dette løses ved at det siste produktet etter β -oksidasjonen, som består av fem karboner, deles i acetyl-CoA og propionyl-CoA, se Skjema 1-5. Propionyl-CoA må så metaboliseres videre før det kan oksideres fullstendig til CO₂.⁶

Skjema 1-5: β-oksidasjon av fettsyre med odde antall karbonatomer resulterer i propionylog acetyl-CoA.

Umettede fettsyrer gjennomgår også β -oksidasjon, men reaksjonen må gå igjennom et par ekstra trinn. Naturlige umettede fettsyrer forekommer som oftest med *Z*-dobbeltbindinger. Når en *Z*-dobbeltbinding befinner seg mellom karbonatom 3 og 4 i en fettsyre, må denne først isomeriseres for å kunne brytes ned. Dette gjøres av enzymet enoyl-CoA-isomerase som flytter dobbeltbindingen til posisjonen mellom C2 og C3, og gjør denne til en *E*-binding. Denne bindingen kan så hydreres og videre følger samme sekvens som i β -oksidasjonen.⁶ Skjema 1-6 viser denne prosessen.

Skjema 1-6: β-oksidasjon av en umetta fettsyre.

1.2.4 Fettsyrer og helse

Mennesker kan ikke produsere fettsyrene linolsyre (en ω -6-fettsyre, 7) og α -linolensyre (en ω -3-fettsyre, 8), siden vi, som alle andre pattedyr, kun har evne til å innføre dobbeltbindinger i karbonkjeden mellom C-9 og karboksylsyre-delen. For å kunne syntetisere disse fettsyrene er enzymene Δ^{12} - og Δ^{15} -desaturase nødvendige. Linolsyre og α -linolensyre må innføres i organismen gjennom kosten, og de kalles derfor essensielle fettsyrer.¹ De finnes i plantebaserte kilder, som for eksempel frø og korn, planteoljer, plantemargarin, lyst kjøtt og fet fisk.¹³ Disse to fettsyrene er forløperne til arakidonsyre (AA), EPA og DHA, som igjen er førløpere til prostaglandiner og leukotriener.¹ Siden menneskekroppen ikke klarer å syntetisere disse fettsyrene i store mengder på kort tid, regnes de nesten som essensielle.

Figur 1-6: De essensielle fettsyrene linolsyre (7) og α -linolensyre (8).

Gunstige fettsyrer som α -linolensyre, EPA og DHA inneholder alle en dobbeltbinding på karbonatom nummer tre fra den terminale metylenden, og de klassifiseres derfor ofte som ω -3-fettsyrer. Slike fettsyrer har blitt mye omtalt i media,¹⁴ og det finnes mange produkter på markedet som inneholder disse forbindelsene. Fisk er den største kilden til relevante langkjedede fettsyrer, spesielt EPA og DHA, da disse ikke finnes i planter. Fisken tar til seg disse fettsyrene gjennom å spise marine mikroalger som anses å være den viktigste produsenten av disse.¹ Med bakgrunn i dette oppfordrer helsedirektoratet i Norge befolkningen til å spise fisk til middag to til tre ganger i uken.¹⁵

EPA og DHA ser ut til å ha en gunstig effekt for å redusere utviklingen av hjerte- og karsykdommer, da disse er med på positiv endring av lipoproteinprofilen i organismen.

Disse fettsyrene tas opp i og endrer sammensetningen av cellemembranene, slik at fluiditeten i cellemembranen øker. DHA er essensiell for utviklingen av syn og hjernefunksjon hos spedbarn.¹⁶ For lavt inntak kan resultere i nedsatte kognitive evner og utvikling av Alzheimers sykdom.^{1, 16} Det er i tillegg sett en positiv virkning på blodtrykk, leddgikt og enkelte krefttyper. Samtidig er mangel på ω -3-fettsyrer koblet til utviklingen av AD/HD, schizofreni og depresjon.¹⁶

1.2.5 Biosyntese av langkjedede hydrokarboner

Det er stor interesse for å finne ut hvordan mikroorganismer syntetiserer langkjedede, uforgrenede hydrokarboner.⁴ To forskjellige synteseveier ser ut til å eksistere. Den første muligheten er dekarboksylering av langkjedede fettsyrer, som gir opphav til hydrokarboner med kjedelengde C_{n-1} .⁴⁻⁵

Skjema 1-7: Dekarboksylering av α -linolensyre (8).

Den andre synteseveien er "head-to-head"-kondensasjon av to fettsyrer. Her vil en dobbeltbinding dannes mellom karbonyl-karbonet i den ene fettsyren og α -karbonet i den andre som følge av tap av CO₂.⁴⁻⁵ En slik type reaksjon er vist i Skjema 1-8.

Skjema 1-8: "*Head-to-head*"-*kondensasjon av to fettsyrer med målmolekylet (1) som resultat.*⁴

1.3 Kjemisk bakgrunn

1.3.1 Syntese av fettsyrer og fettsyrederivater

Syntese av fettsyrer og deres derivater er et godt kjent tema innen kjemien. Dette er fordi de i seg selv er interessante, biologisk aktive forbindelser, og fordi fettsyrer er forløpere for andre naturstoffer som prostaglandiner og leukotriener.¹ I tillegg er mange interessert i flerumettede fettsyrers virkning på hjerte og karsykdommer.¹⁶

Utfordringen i syntese av flerumettede fettsyrer og derivatene, er de metylenavbrutte dobbeltbindingene, altså dobbeltbindinger med metylengrupper mellom, og stereokjemien til disse dobbeltbindingene. Dette problemet har blitt løst ved å benytte acetylenkjemi, Wittig-reaksjonen og manipulasjon av eksisterende fettsyrer. Utviklingen innen syntese av fettsyrer og deres derivater mellom 1957 og 1998 er samlet i en artikkel fra 2000 av Durand *et al.*¹⁷

Den første flerumettede fettsyren som ble syntetisert, var linolsyre, og det var Raphael og Sondheimer som sto bak denne i 1950.¹⁸ De benyttet seg av acetylenkjemi, etterfulgt av stereoselektiv hydrogenering av trippelbindingene. Denne typen kjemi benyttes fortsatt i stor grad innenfor fettsyresyntese, men flere forbedringer er gjort siden den første syntesen. Én forbedring er bruk av bromid framfor metansulfonat, mens en annen er bruken av kobberklorid eller kobberjodid i reaksjonen, som antydet i Skjema 1-9.¹⁷

Skjema 1-9: Enkel framstilling av acetylenkjemi brukt i PUFA-syntese.

En generell metode for fettsyresyntese ved hjelp av acetylenkjemi ble utarbeidet av Osbond og Wickens i 1959.¹⁹ Her kobles propargylalkoholer med bromider, skjema 1-10. Osbond *et al.*²⁰ syntetiserte både arakidonsyre og DHA på denne måten. Utfordringen ved bruken av acetylenkjemi er behovet for høy selektivitet i reduksjon av dobbeltbindingene.¹⁷

Skjema 1-10: Acetylenkjemi som benytter gjentatt kobling med propargylalkohol.

Stereoselektive Wittig-reaksjoner kan også benyttes til syntese av PUFAs. Wittig-reaksjonen er en av de mest brukte metodene for olefinering innenfor organisk kjemi. Viala og Santelli²¹ syntetiserte i 1988 arakidonsyre i fire trinn med denne metoden. Ofte dannes en blanding av E- og Z-alkener ved denne typen reaksjon. Skjema 1-11 viser forenklet prinsippet for Wittig-reaksjonen.

Skjema 1-11: Wittig-reaksjonen.

En tredje metode som benyttes i fettsyresyntese er å ta utgangspunkt i kommersielt tilgjengelige fettsyrer, for eksempel slik EPA-EE er utnyttet i dette arbeidet. Manipulasjon av allerede eksisterende fettsyrer kan gjøre syntese av fettsyrederivater betydelig enklere ettersom dette bevarer den stereokjemien som allerede er tilstede. Dette er utnyttet av blant annet Stenstrøm *et al.*²² i syntesen av komponenter av feromoner til smaragdmøllen (for eksempel forbindelse **14**), av Skattebøl *et al.*²³ i syntesen av oksygen- og svovelholdige derivater av EPA og DHA (som forbindelse **15**) og av Skattebøl og Hansen²⁴ i syntesen av mycalazol 5 (**16**) og mycalazal 2. Her sikret bruken av for eksempel EPA som startmateriale, at konfigurasjonen av dobbeltbindingene ble *Z* også i sluttproduktene.

Skjema 1-12: Bruk av EPA (2) i PUFA-synteser.

1.3.2 Hydrogenering

Som nevnt er det svært vanlig med bruk av acetylenkjemi i syntesen av fettsyrer og deres derivater. Men som oftest må disse trippelbindingene reduseres til dobbeltbindinger med ønsket stereokjemi. Veldig ofte vil Z-konfigurasjon være ønskelig i PUFA-synteser, da de fleste naturlig forekommende umettede fettsyrer kun inneholder Z-dobbeltbindinger.

Hydrogenering er addisjon av hydrogen til alkener eller alkyner der en katalysator er tilstede.²⁵ Hydrogen benyttes sammen med en metalkatalysator. Hydrogeneringen finner sted på overflaten av katalysatoren, slik at begge hydrogenatomene blir addert til samme side av dobbelt- eller trippelbindingen, se Skjema 1-13. Sterisk hindring kan påvirke reaksjonen. Trippelbindinger kan reduseres helt til alkaner, men dette kan forhindres på forskjellige måter og reaksjonen kan stoppes på alkentrinnet, for eksempel ved å forgifte katalysatoren.

Skjema 1-13: Enkel skisse av stereoselektiv hydrogenering av en trippelbinding.

Hvilken katalysator som benyttes i en syntese, avhenger av hva slags forbindelse som skal reduseres. Som oftest benyttes katalysatorer basert på palladium og platina, men også nikkel, rhodium og ruthenium kan gjøre nytten.²⁶ Stereoselektive hydrogeneringer i syntese av umettede fettsyrer og derivater benytter blant annet både Lindlars katalysator og nikkelkatalysator i dag.²⁷

Lindlars katalysator

Hydrogenering med Lindlars katalysator er en populær metode for å omdanne alkyner til *Z*alkener. Metoden er kjemoselektiv på den måten at den hydrogenerer alkyner til alkener framfor alkener til alkaner.²⁶ Her benyttes palladium på overflaten til kalsiumkarbonat, Pd/CaCO₃. Dersom katalysatoren delvis forgiftes med bly, vil videre reduksjon til alkener være svært langsom.²⁶ Reaksjonen er stereoselektiv som følge av at begge hydrogenatomene adderes samtidig, og disse er i *syn*-posisjon slik at *Z*-alkener er resultatet. Ofte kan 5 – 10 % av *E*-alkene forekomme, men *Z*-selektiviteten kan økes ved å tilsette kinolin i reaksjonsblandingen.²⁸ Reaksjonen kontrolleres slik at kun ett mol hydrogen tilføres. Dette forhindrer videre reduksjon til mettet hydrokarbon.

P2-Ni-katalysator

Denne typen katalysator kalles også for Brown-katalysator.²⁸ Her reduseres nikkel(II)acetat med natriumborhydrid under H₂-atmosfære. Tilsetning av aminer virker å øke andelen av *Z*-alkener som dannes fra alkyner. Det har vist seg at 1,2-etylendiamin er mest effektiv i fremstillingen av *Z*-alkener. Stereoselektivitet så høy som 200:1 *Z/E* er rapportert.²⁹ P2-Ni-katalysatoren er sensitiv for oksygen, og kan derfor ikke lagres, men må lages rett før bruk.

1.4 Retrosyntese og retrosyntetisk analyse av målmolekylet

Når nye naturstoffer oppdages i naturen, vil det ofte være interessant å studere disse grundigere. Men ofte produseres ikke forbindelsene i store nok mengder i organismene til at de kan undersøkes ytterligere. Derfor vil det være praktisk og nødvendig å syntetisere slike forbindelser i laboratoriet.

Før selve syntesen kan begynne, må det først utarbeides en strategi for hvordan syntesen skal gjennomføres. En retrosyntetisk analyse av et molekyl resulterer i en syntesestrategi.³⁰

Det ble utarbeidet flere syntesestrategier for å syntetisere målmolekyl 1. Den første strategien virket gjennomførbar, og kjemien som lå til grunn var for det meste godt kjent. Produktene 23 til og med 18 ble framstilt uten problemer. Men koblingen mellom alkynet 18 og bromidet 19 var ikke forsøkt før, slik at vi her ble nødt til å forsøke forskjellige tilnærmingsmetoder.

Skjema 1-14: Retrosyntese av målmolekyl 1 (syntesestrategi 1).

En alternativ syntesestrategi er vist i Skjema 1-15.

Skjema 1-15: Retrosyntese av målmolekyl 1 (syntesestrategi 2).

1.5 Mål og bakgrunn for oppgaven

Målet for denne oppgaven var å utvikle en pålitelig syntese av

(3Z,6Z,9Z,12Z,15Z,19Z,22Z,25Z,28Z)-hentriakonta-3,6,9,12,15,19,22,25,28-nonan 1. Denne besvarelsen, samt laboratoriearbeidet som er beskrevet, utgjør min masteroppgave. Store deler av syntesen bygger på arbeid fra doktorgradsavhandlingen til Anne Marie Langseter²² og andre lignende arbeider.^{23, 31} Ingen synteser av 1 er tidligere rapportert i litteraturen.

Målmolekylet vil være et interessant naturstoff å syntetisere for å kunne undersøke dets biologiske aktivitet. Det kan tenkes at dette naturstoffet kan inngå i mikroorganismers cellevegger og endre strukturen i disse, slik at det har en antimikrobiell effekt. Det er vist at andre polyumettede hydrokarboner har en slik effekt.³² Det er også foreslått at denne forbindelsen og lignende langkjedede, polyumettede forbindelser hjelper celler å tilpasse seg ved hurtige fall i temperaturen. Dette er basert på at målmolekylet er funnet i et signifikant antall bakterier isolert fra kalde omgivelser.⁴

To mulige biosynteser av 1 er foreslått.⁴ Den første muligheten er dekarboksylering av den korresponderende C32:9 fettsyren. Mulighet nummer to er en "head-to-head"-kondensasjon av to C16:4 fettsyrer der en ekstra dobbeltbinding kan dannes ved tap av CO₂. Ettersom kun 16:4-fettsyren og ikke 32:9-fettsyren har blitt observert i bakteriene, er kondensasjonsreaksjonen mest sannsynlig.⁵ En lignende syntesestrategi ble benyttet i denne oppgaven, der målmolekylet ble delt på midten i to fragmenter på henholdsvis 15 og 16 karbonatomer. Alkylering av et aldehyd ble anvendt for å koble de to delene sammen.

2. Resultater og diskusjon

2.1 Syntese av tetrahydro-6-((3*Z*, 6*Z*, 9*Z*, 12*Z*)-1-jodopentadeka-3, 6, 9, 12teraenyl)pyran-2-on (23)

For å komme fram til de to delene på henholdsvis 15 og 16 karbonatomer, måtte startmaterialet EPA-EE modifiseres. Langseter²² beskriver i sin doktorgradsavhandling en pålitelig måte å omdanne EPA-EE til et C15-aldehyd. Vi fulgte disse prosedyrene for å syntetisere jodlakton **23**, diolsyre **22** og aldehyd **20**.

Skjema 2-1: Omdannelse av EPA-EE 25 til jodlakton 23.

Reaksjonen var vellykket. Det beste utbyttet som ble oppnådd var 96 %, litteraturen oppgir 97 %. Spektroskopiske data stemmer overens med de som tidligere er rapportert. Jodlakton **23** bekreftes blant annet av absorbsjon ved 1736 cm⁻¹ i IR og kjemisk skift 170.4 ppm i ¹³C NMR, som begge er diagnostisk for karbonylgruppen. Skiftverdien ved 80.8 ppm i ¹³C NMR er karbonatomet bundet til jodidet. I tillegg ser man protonene som sitter på samme karbonatom som jodid og oksygen ved 3.82-3.97 og 3.99-4.14 ppm i ¹H NMR.

2.2 Syntese av (8Z, 11Z, 14Z, 17Z)-5, 6-dihydroksyeikosa-8,11,14,17-tetraensyre (22)

Metoden er basert på arbeid beskrevet av Langseter.²²

Skjema 2-2: Omdannelse av jodlakton 23 til diolsyren 22.

Reaksjonen var vellykket. Litteraturen oppgir 99 % utbytte. Det ble oppnådd 95 %. Spektroskopiske data stemmer overens med de som tidligere er rapportert. Diolsyren **22** blir bekreftet av absorbsjoner ved 3388 og 1726 cm⁻¹ i IR som svarer til hydroksylgruppene og karbonylgruppen. Karbonatomene med disse funksjonelle gruppene kan også klart sees i ¹³C NMR ved henholdsvis 70.6, 73.3 og 178.2 ppm.

Som regel kan også det tilsvarende hydroksylaktonet sees ved 4.1 ppm og 4.3 ppm i ¹H NMR, og mindre topper i ¹³C NMR ved blant annet 60.4 ppm.

2.3 Syntese av (3Z, 6Z, 9Z, 12Z)-pentadeka-3,6,9,12-tetraenal (20)

Metoden er basert på arbeid beskrevet av Langseter.²²

Skjema 2-3: Spalting av diolsyre 22 til aldehyd 20.

Reaksjonen var vellykket. Litteraturen oppgir 80 % utbytte. Det ble oppnådd 91 %. Spektroskopiske data stemmer overens med de som er oppgitt tidligere. Det observeres nå kun 15 karbonsignaler i ¹³C NMR, og hydroksylgruppene vises ikke lenger i IR. Aldehydgruppen vises som en triplett som integrerer for ett hydrogen i ¹H NMR ved 9.63 ppm, og ved 199.3 ppm i ¹³C NMR.

2.4 Syntese av (3Z, 6Z, 9Z, 12Z)-pentadeka-3,6,9,12-tetraen-1-ol (21)

For å komme fram til bromidet **19**, som var et viktig element i den første syntesestrategien, ble metoder som tidligere var publisert av Skattebøl *et al.*²³ fulgt. Aldehyd **20** måtte først reduseres til alkohol **21**, før denne ble omdannet til bromid **19**.

Skjema 2-4: Reduksjon av aldehyd 20 til alkohol 21.

Reaksjonen var vellykket. Litteraturen oppgir 78 % utbytte. Det ble oppnådd 80 %.

De to første gangene reaksjonen ble forsøkt, viste NMR at aldehydet ikke var blitt redusert. Det viste seg at NaBH₄ var gammel, og da reaksjonen ble gjennomført med ny NaBH₄, var den vellykket.

Spektroskopiske data stemmer overens med dem som tidligere er oppgitt. Aldehydgruppen har forsvunnet, og nå vises i stede hydroksylgruppen ved 3331 cm⁻¹ i IR, og karbonatomet med hydroksylgruppen vises ved 62.2 ppm i ¹³C NMR.

2.5 Syntese av 1-brom-(3Z, 6Z, 9Z, 12Z)-pentadeka-3,6,9,12-tetraen (19)

Metoden er basert på tidligere publisert materiale av Skattebøl et al.²³

Skjema 2-5: Fremstilling av bromid 19.

Reaksjonen var vellykket. Utbyttene var imidlertid litt lavere enn ønsket, litteraturen oppgir 85 % og det ble oppnådd 57 %. Grunnen til dette er at det var vanskelig å få fjernet alt trifenylfosfinoksidet som ble dannet, ved første filtrering. Mer trifenylfosfinoksid oppsto ofte ved inndamping av løsemiddel, og produktet måtte filtreres eller renses gjennom glassintertrakt og en kort kolonne med silikagel for å fjerne dette.

De spektroskopiske data svarer til det som tidligere er rapportert. Hydroksylgruppen vises ikke lenger i IR, og integralene i ¹H NMR summeres nå til ett proton mindre enn for alkoholen **21**, dvs. 23 H.

2.6 Syntese av (4Z, 7Z, 10Z, 13Z)-heksadeka-4,7,10,13-tetraen-1-yn (18)

Det andre viktige elementet i den første syntesestrategien, var alkyn **18**. Metoden vi benyttet er basert på tidligere publisert materiale av Flock *et al.*³³

Skjema 2-6: Omdannelse av aldehyd 20 til dibromid 26.

Reaksjonen var vellykket. Utbyttet var imidlertid litt lavere enn ønsket, med 74 % over to trinn der litteraturen oppgir 91 %.

I det første trinnet som danner dibromidet **26**, var det problematisk å få renset produktet da det ble dannet en viskøs, brun olje om man dampet bort for mye av løsemiddelet. Når det ble tatt hensyn til dette, gikk det greit å rense råoljen på en kort kolonne med silikagel. Beste oppnådde utbytte på dette trinnet var 63 %.

Spektroskopiske data stemmer overens med det som er oppgitt i litteraturen. I ¹³C NMR kan man nå detektere 16 karbonatomer, og aldehydkarbonet er borte. I tillegg vises det kvaternære karbonatomet, bundet til to bromider, ved 89.4 ppm.

Skjema 2-7: Reaksjon fra dibromid 26 til alkyn 18.

I det andre trinnet, var det til tider problematisk å få omdannet alt dibromid **26** til alkyn **18**. Trolig ble ikke nok MeLi tilsatt, og reaksjonen ble utført på produktet nok en gang med overskudd av MeLi (2 ekvivalenter). Dette fungerte og ga et akseptabelt utbytte av alkynet **18**. Da tilstrekkelig MeLi ble tilsatt, ble alt dibromid **26** omsatt, og reaksjonen ga tilfredsstillende utbytter på opp til 84 %.

Spektroskopiske data samsvarer med det som er oppgitt i litteraturen. Det terminale alkynet vises ved absorbsjon ved 3306 cm⁻¹ i IR og ved en triplett med ett proton ved 1.91 ppm i ¹H NMR. Ved 68.1 og 82.6 ppm i ¹³C NMR observeres de to alkynsignalene.

2.7 Forsøk på syntese av (3*Z*, 6*Z*, 9*Z*, 12*Z*, 19*Z*, 22*Z*, 25*Z*, 28*Z*)- hentriakonta-3,6,9,12,19,22,25,28-oktaen-15-yn (17)

I den første syntesestrategien ble det forsøkt å koble aldehyd **20** og alkyn **18**. Metodene som ble benyttet var kjente, men de var ikke forsøk på disse forbindelsene tidligere.

2.7.1 Metode 1

Metoden er basert på tidligere publisert materiale fra Ivanov et al.³⁴

Skjema 2-8: Kobling mellom alkyn 18 og bromid 19.

Reaksjonen var ikke vellykket. Rett produkt ble ikke dannet. Ut i fra spektrale data ser det ut som om utgangsmaterialene ikke har reagert. I ¹³C NMR ser man for eksempel det terminale alkynet tydelig ved 68.1 og 82.6 ppm, og bromidet ved 32.6 ppm. Toppen ved 65.9 ppm er løsemiddelet, dietyleter. ¹H NMR viser også alkynprotonet som en triplett ved 1.90 ppm, og bromidet som en triplett ved 3.36 ppm.

Bromidet **19** er ikke allylisk, som det som ble benyttet i metoden til Ivanov *et al.*³⁴, men homoallylisk. Det kan tenktes at nukleofilen som dannes av alkynet **18** derfor ikke var sterk nok til å angripe bromidet **19**. En annen mulig grunn til at den ønskede reaksjonen ikke har funnet sted, kan være at de to utgangsstoffene er såpass langkjedede at de bukter seg og dermed blokkerer de reaktive gruppene.

2.7.2 Metode 2

Metoden er basert på prosedyrer kjent i litteraturen, benyttet av blant annet Raphael og Sondheimer.¹⁸

Skjema 2-9: Kobling mellom alkyn 18 og bromid 19.

Reaksjonen var ikke vellykket. Ønsket produkt ble ikke dannet. Både ¹H NMR og ¹³C NMR viser utgangsmaterialene på sammen måte som i metode 1.

EtMgBr skal i denne reaksjonen fungere som base og plukke av protonet på alkynet **18** som har en pK_a på ca. 25.²⁵ Ved å deprotonere det terminale alkynet vil det dannes en sterk nukleofil. Denne nukleofilen kan så inngå i en S_N2-reaksjon der bromid er den utgående gruppen. Det kan hende at alkynet **18** ikke blir deprotonert, og at det er grunnen til at reaksjonen ikke finner sted. På dette tidspunktet ble det interessant å finne ut om alkynet faktisk ble deprotonert og dannet anionet. Det ble bestemt å gjøre tester for å finne ut dette ved å metylere alkyn **18**, se avsnitt 2.14.

2.8 Syntese av (3*Z*, 6*Z*, 9*Z*, 12*Z*, 19*Z*, 22*Z*, 25*Z*, 28*Z*)- hentriakonta-3,6,9,12,19,22,25,28-oktaen-15-yn-17-ol (24)

Det ble bestemt å forlate den første syntesestrategien, ettersom testene med å metylere alkynet 18 ikke ga noen positive resultater. En ny syntesestrategi ble utarbeidet, og addisjon av alkyn 18 til aldehydet 20 ble neste trinn i syntesen. Metoden som ble benyttet til addisjonen er basert på arbeid av H. F. Anwar og T. V. Hansen.³¹

Skjema 3-10: Addisjon av alkyn 18 til aldehyd 20.

Reaksjonen var vellykket. Utbyttene viste seg å ikke være i nærheten av ønskelig til tross at prosedyren til Anwar og Hansen ble fulgt til punkt og prikke. Det ble derfor bestemt å gjøre reaksjonen med et overskudd av aldehydet **20** og lengre reaksjonstid. Dette resulterte ikke i bedre utbytte. HMPA er en cosolvent som muligens kunne gjort anionet av alkynet **18** mer tilgjengelig for reaksjon i blandingen. I ett forsøk ble HMPA tilsatt i forholdet 1:1 alkyn **18** - HMPA. Dette resulterte i at utbyttet gikk, og opprensing av produktet ble vanskeligere.

Det kan tenkes at aldehydet **20** reagerer med seg selv, og at det derfor ikke er tilstrekkelig med 1:1 forhold mellom alkyn og aldehyd. Om aldehydet deprotoneres på α -karbonet, danner denne forbindelsen et enolation, og selvkondensasjon kan finne sted. Alkyn **18** kunne alltid sees i spektrale analyser av råproduktet, og sidereaksjoner der aldehydet **20** forbrukes er derfor nærliggende å foreslå. Det ble ikke brukt tid på å fastslå om dette faktisk skjer da tidsrammen for arbeidet var for kort.

Etter å ha prøvd ut flere løsemidler ved TLC, ble det kommet fram til at produktet kunne renses ved å bruke heksan/etylacetat som eluent ved kolonnekromatografi. Konsentrasjonen av etylacetat startet på 5 % og ble økt til 10 % etter at uønskede forbindelser var vasket ut av kolonnen.

Propargylalkoholen **24** er ikke kjent fra litteraturen. Spektrale data stemmer overens med strukturen og med estimerte skiftverdier fra ChemDraw. Summen av karbonatomer ut i fra ¹³C NMR er 31, og man ser her at hydroksylgruppen sitter på karbonatomet med skiftverdi 62.1 ppm. Alkynet vises nå ved 80.7 og 83.6 ppm. Antall hydrogenatomer summeres til 43 i

¹H NMR, dette stemmer med at hydroksylhydrogenet ikke vil vises når duterert kloroform benyttes som løsemiddel. IR bekrefter hydroksylgruppen med en bred absorbsjon ved 3420 cm⁻¹. HR-MS finner massen 432,3376, kalkulert masse er 432,3392. Alt dette tyder på at propargylalkoholen **24** er produktet.

2.9 Syntese av (3*Z*, 6*Z*, 9*Z*, 12*Z*, 19*Z*, 22*Z*, 25*Z*, 28*Z*)- hentriakonta-3,6,9,12,19,22,25,28-oktaen-15-yn-17-yl metansulfonat (27)

For å redusere bort hydroksylgruppen, må en utgående gruppe først innføres. Tidligere har dette blitt gjort på tilsvarende forbindelser ved å omdanne hydroksylgruppen til en mesylgruppe, før denne så har blitt redusert med litiumaluminiumhydrid. Vi forsøkte samme metode som Stenstrøm *et al.*³⁵ tidligere hadde hatt gode resultater med.

Skjema 2-11: Mesylering av propargylalkoholen 24.

Reaksjonen var vellykket. Det ble oppnådd et utbytte på 75 %, litteraturen oppgir kvantitativt utbytte.³⁵

Det var fryktet at denne reaksjonen kunne føre til eliminasjon av hydroksylgruppen og dermed innføre en konjugert *E*-dobbeltbinding i molekylet. Dette ble derimot ikke bekreftet av spektrale data, som kun viser mesylatet **27**. Forbindelse **27** er ikke kjent fra litteraturen, men spektroskopiske data stemmer overens med strukturen og med estimerte verdier fra ChemDraw. Man kan i IR se at hydroksylgruppen har forsvunnet. I ¹H NMR ser man en singlett ved 3.05 ppm som svarer til metylgruppen i metansulfonatet. ¹³C NMR viser nå 32 karbonatomer, og metansulfonatet er ved 39.7 ppm.

2.10 Syntese av (3*Z*, 6*Z*, 9*Z*, 12*Z*, 19*Z*, 22*Z*, 25*Z*, 28*Z*)- hentriakonta-3,6,9,12,19,22,25,28-oktaen-15-yn (17)

Metoden er basert på arbeid av Stenstrøm et al.35

Skjema 2-12: Reduksjon av mesylat 27.

Reaksjonen var vellykket, men et biprodukt er også tilstede. Litteraturen oppgir utbytter 84 – 92 % på samme type reaksjon,³⁵ og det ble oppnådd 81% utbytte av råprodukt. Reaksjonen ble kun forsøkt en gang.

Forbindelse **17** er ikke kjent fra litteraturen. Spektrale data viser at mesylatgruppen ikke lenger er tilstede ved at singletten 3.05 ppm i ¹H NMR og signalet ved 39.7 ppm i ¹³C NMR er borte.

Det var fryktet allendannelse under denne reaksjonen. Det er kjent at propargylalkoholer kan reagere til allener.³⁶ Små mengder allen **28** ble detektert i ¹³C NMR. Toppen ved 89.5 ppm er typisk for allener, som vanligvis gir signal ved ca. 90 ppm. Det ble også tatt Raman-spekter av blandingen, da et slikt spekter vil vise allener ved ca. 1950 cm⁻¹.³⁷ Raman-spekteret viste absorbsjoner ved 2046 og 2094 cm⁻¹, og vi regner med at den laveste svarer til allenet og den høyeste svarer til alkynet. Disse verdiene et litt høye for et allen, men vi observerte ingen

andre absorbsjoner i dette området. Vi er svært usikre på om det faktisk er et allen, og siden mengden stoff er så liten er påvisning vanskelig.

Siden det ønskede produktet **17** og allenet **28** er såpass like, vil de praktisk talt være umulig å skille ved kolonnekromatografi. Ingen adskillelse kan sees på TLC. Derfor kunne vi dessverre ikke gå videre med råproduktet. Til slutt ble råproduktet analysert med GC for å avgjøre hvor stor andel av blandingen som var biprodukt. Her kunne to relativ sterke topper skilles ut, der den med kortest retensjonstid og minst areal svarte til biproduktet. Ut i fra GC kunne forholdet mellom forbindelse **17** og biproduktet, som muligens er allenet **28**, fastslås til 92:8. Kromatogrammet finnes i vedlegg.

2.11 Forsøk på syntese av 17-brom-(3Z, 6Z, 9Z, 12Z, 19Z, 22Z, 25Z, 28Z)hentriakonta-3,6,9,12,19,22,25,28-oktaen-15-yn (29)

Da reduksjon av mesylat **27** ikke førte fram slik vi ville, ble en alternativ metode for å reduserte propargylalkoholen **24** forsøkt. Først ble bromid forsøkt som utgående gruppe, i håp om at reduksjon av denne, gjennom en radikalreaksjon med tributyltinnhydrid, ville gi mindre eller ingen allendannelse. Metoden som ble benyttet til å framstille bromid **29** er basert på tidligere publisert materiale av Skattebøl *et al.*²³

Skjema 2-13: Forsøk på framstilling av bromid 29.

Reaksjonen var ikke vellykket, til tross for at den samme metoden fungerte tilfredsstillende ved syntesen av det primære bromidet **19**. Dette var derimot en sekundær alkohol, og disse kan være vanskeligere å omdanne til halider med denne metoden om hydroksylgruppen er utsatt for sterisk hindring.³⁸ Det kan tenktes at den lange karbonkjeden bukter seg og derfor hindrer at reaksjonen skjer. Spektrale data av råproduktet viser at propargylalkoholen **24** ikke er omdannet.

2.12 Syntese av 17-jod-(3*Z*, 6*Z*, 9*Z*, 12*Z*, 19*Z*, 22*Z*, 25*Z*, 28*Z*)- hentriakonta-3,6,9,12,19,22,25,28-oktaen-15-yn (30)

Ettersom vi ikke fikk dannet bromidet, ble det besluttet å lage jodidet **30** i stede. Jodid er en bedre utgående gruppe enn bromid, og forhåpentligvis vil reduksjon med tributyltinnhydrid fungere enda bedre på denne forbindelsen. Dr. Anne Marie Langseter²² hadde tidligere omdannet lignende mesylater til jodider, og vi besluttet å følge den samme prosedyren. Metoden er basert på tidligere arbeid av Matyushenkov *et al.*³⁹ og råd fra Dr. Anne Marie Langseter.⁴⁰

Skjema 2-14: Framstilling av jodid 26.

Reaksjonen var vellykket, men det ser også ut som det er dannet biprodukt i denne reaksjonen. 54 % utbytte av råprodukt ble oppnådd. Det ble besluttet å gå videre med dette produktet selv om noe uidentifiserbart var tilstede i blandingen. Det ble ikke brukt tid på å undersøke hva dette biproduktet var, da tidsrammen til arbeidet ikke tillot dette. Denne reaksjonen ble bare forsøkt en gang.

Etter råd fra Anne Marie Langseter⁴⁰ ble heksan benyttet til ekstraksjonen i stede for dietyleter, og ekstraktet ble kun vasket med vann, ikke saltvannslake, for å forhindre utskifting av halogenet.

Forbindelse **30** er ikke kjent fra litteraturen. Spektrale data viser at mesylatgruppen er fjernet. Alkynet vises nå ved 80.2 og 84.5 ppm i ¹³C NMR. I tillegg kan man se noe som ikke stemmer overens med den ønskede forbindelsen ved 92.4 ppm i ¹³C NMR og som en singlett ved 1.18 ppm i ¹H NMR.

Det ble forsøkt å ta opp et HR-MS-spekter av denne forbindelsen, men vi fikk ingen konkluderbare resultater ut av dette.

2.13 Hydrogenering av 17-jod-(3*Z*, 6*Z*, 9*Z*, 12*Z*, 19*Z*, 22*Z*, 25*Z*, 28*Z*)hentriakonta-3,6,9,12,19,22,25,28-oktaen-15-yn (20)

Det ble foreslått å hydrogenere jodidet **30**, da dette kunne resultere i målmolekylet ved hydrogenolyse av jodid.⁴¹ Dette ville gi en indikasjon om denne typen kjemi kan brukes for å fullføre syntesen av **1**. Metoden som er benyttet er basert på prosedyrer kjent i litteraturen benyttet av blant annet Chang og Paquette.⁴²

Skjema 2-15: Hydrogenering av jodid 26.

Lindlars katalysator ble benyttet til hydrogeneringen, se avsnitt 1.3.3. 1-Okten ble tilsatt reaksjonsblandingen for å forhindre at forbindelsen ble utsatt for overreduksjon.

Spektrale data viser at vi har en blanding av flere forbindelser. Spektrale data viser at utgangsstoffet fortsatt er tilstede. Dette indikeres blant annet av signaler ved 80.2 og 84.5 ppm i ¹³C NMR. I tillegg kan det se ut som om en del av stoffet har redusert karbon-jod-bindingen gjennom hydrogenolyse, men ikke har fått redusert trippelbindingen. Dette vises ved 79.6 og 82.6 ppm, verdier som kan stemme med de spektrale dataene vi fikk i forsøket på å redusere mesylatet **27**. Signalene ved 24.8 og 30.9 ppm indikerer at trippelbindingen er redusert, men at jodidet fortsatt er tilstede. Dette er i samsvar med estimerte verdier fra ChemDraw. I tillegg kan signalene ved 25.3 og 129.0 ppm stemme overens med en slik forbindelse. Mange av signalene er felles for forbindelsene, og dette gjør det vanskelig å tolke spekteret fullstendig. I og med at vi har en blanding med flere forbindelser, er det også vanskelig å tolke ¹H NMR-spekteret. Summen av integralene gir kun 42 protoner. Jodidet **30** har 43 protoner, mens målmolekylet skal ha 46 protoner. Prøven det ble tatt NMR av, var veldig fortynnet.

Reaksjonen har altså ikke ført fram til det ønskede produktet; målmolekyl 1. Denne reaksjonen ble bare forsøkt en gang.

2.14 Relevante forsøk: Metylering av (4Z, 7Z, 10Z, 13Z)-heksadeka-4,7,10,13-tetraen-1-yn (18)

For å avgjøre om koblingsreaksjonen hadde noen videre mulighet, ble det forsøkt å metylere alkynet **18**. På denne måten kunne det avgjøres om alkynet **18** faktisk ble deprotonert. Dermed kunne vi vise om det var dannelsen av nukleofilen som var problemet, eller om det var bromidet **19** som ikke ville reagere med denne nukleofilen. To baser ble prøvd ut, LDA og EtMgBr. Tre paralleller med hver base ble utført. HMPA ble også tilsatt ved en av parallellene for å se om løseligheten kunne forbedres. Ingen forandring ble observert ved tilsetting av HMPA.

2.14.1 Metode 1

Metoden er basert på prosedyrer kjent i litteraturen, benyttet av blant annet Raphael og Sondheimer.¹⁸

Skjema 2-16: Metylering av alkyn 18.

Reaksjonen var ikke vellykket. Det terminale alkynet kan alltid observeres i spektrale data. Ved ¹H NMR sees alkynprotonet ved 1.9 ppm. ¹³C NMR viser alkynkarbonene ved 81.5 og 67.3 ppm. IR viser også absorbsjon ved 3306 cm⁻¹ som svarer til C-H-strekk for sphybridiserte karbonatomer, altså det terminale alkynet.

2.14.2 Metode 2

Metoden er basert på prosedyrer kjent i litteraturen.⁴³

Skjema 2-17: Metylering av alkyn 18.

Heller ikke denne metoden var vellykket. De samme observasjonene som i metode 1 ble gjort i spektrale data. Vi kan konkludere med at siden alkynet **18** ikke kan alkyleres med metyljodid, vil det ikke kunne alkyleres av bromid **19**, som både har en lengere karbonkjede og en dårligere utgående gruppe.

3 Oppsummering og veien videre

Nøkkeltrinnet i denne syntesen er sammenføyningen av C-15- og C-16-karbonkjedene. Alle reaksjonene fram til dette punktet var kjente, og de ga tilfredsstillende resultater da vi gjentok disse forsøkene.

Kobling av alkyn **18** og bromid **19** fungerte ikke. Ved de reaksjonene som ble forsøkt, viste TLC og spektrale data alltid utgangsstoffene. Metylering av alkynet **18** ble forsøkt for å undersøke om denne faktisk deprotonerte. Tre paralleller ble utført med hver av de to basene EtMgBr og LDA. Ingen av forsøkene viste lovende resultater, utgangsstoffet kunne alltid sees i spektrale data. Det ble derfor besluttet å oppgi den første syntesestrategien. For videre arbeid kunne det være interessant å omsette bromid **19** til det korresponderende jodidet, for så å alkylere dette med anionet av **18**, da jodid er en bedre utgående gruppe enn bromid.

Strategi nummer to gikk ut på å alkylere aldehydet **20** med alkynet **18**. Dette resulterte i en propargylisk alkohol med 31 karbonatomer. Dessverre var beste oppnådde utbytte på kun 22 %. Men siden dette trinnet var såpass vesentlig for å nå målet, ble dette godtatt. Videre arbeid burde forsøke å forbedre dette trinnet.

For å komme frem til forbindelse **1** gjenstod nå kun å fjerne hydroksylgruppen og å redusere trippelbindingen til en *Z*-dobbeltbinding. Hvilken rekkefølge dette skulle gjøres i, ble diskutert. Det ble også vurdert om alt kunne utføres i ett trinn, ved å følge en prosedyre av Colas *et al.*⁴⁴ Men etter nærmere undesøkelser viste det seg at denne metoden kun ga ca. 20 % utbytte, og en blanding av ønsket produkt, startmateriale og et allen. På grunn av at rensing av denne blandingen mest sannsynlig ville bli svært vanskelig, besluttet vi å ikke forsøke denne metoden.

Det ble bestemt å fjerne hydroksylgruppen først. To metoder ble foreslått, og begge ble prøvd ut. Propargylalkoholen **24** ble først omdannet til mesylatet **27**. Mesylatet ble så redusert. Vi fryktet at reduksjonen med LiAlH₄ kunne resultere i allendannelse. Spektrale data bekreftet at et biprodukt er dannet. Denne blandingen lot seg ikke rense med kolonnekromatografi.

Etter den første metoden ikke førte fram til målet, ble metode nummer to forsøkt. Denne gikk ut på å omdanne hydroksylgruppen i propargylalkoholen **24** til et halogen, og deretter fjerne

dette. Bromid ble prøvd først, men dette fungerte ikke. Det ble så bestemt å omdanne mesylatet **27** til jodidet **30**. Denne reaksjonen var vellykket, men noe uidentifisert biprodukt ble observert. Til tross for dette, ble det forsøkt å hydrogenere dette jodidet **30** ved hjelp av Lindlars katalysator. Denne reaksjonen førte ikke til målmolekylet **1**, men snarere en blanding av flere forskjellige forbindelser.

I videre arbeid mot målet, burde man forsøke å fjerne jodidet før trippelbindingen reduseres. Dette kan gjøres med for eksempel tributyltinnhydrid⁴⁵ eller superhydrid (litiumtrietylborhydrid).⁴⁶ I tillegg kan en tredje strategi for å sette sammen C15- og C16fragmentene vurderes. Det kan tenkes at dette kan gjøres ved hjelp av en Wittig-reaksjon mellom et C16-aldehyd og Wittig-saltet av bromid **19**. C16-aldehydet kan dannes fra **20** slik Dr. Anne Marie Langseter²² har beskrevet i sin doktorgradsavhandling. Det var ikke tid til å forsøke denne strategien innenfor tidsrammen til min masteroppgaven, men det vil være mulig alternativ syntesestrategi.

Kjemien som må til for å komme fram til målmolekylet er kjent, og med litt mer tid til rådighet burde det være mulig å fullføre syntesen.

4 Konklusjon

Syntesene i denne oppgaven førte dessverre ikke fram til målmolekylet **1**. Grunnen til dette er at den første syntesestrategien viste seg ikke å fungere, til tross for at vi hadde stor tiltro til denne. Etter flere forsøk på koblingen mellom alkyn **18** og bromid **19** og metylering av alkynet **16**, ble tiden til å utforske syntesestrategi nummer to i knappeste laget.

Arbeidet som er gjennomført oppfattes likevel som verdifullt, spesielt alkyleringen av aldehyd **20** med alkyn **18** som resulterte i karbonskjelettet med 31 karbonatomer. Kjente metoder for å fjerne hydroksylgruppen og for å redusere trippelbindingen finnes, og med videre arbeid burde det være fult mulig å fullføre syntesen av (*3Z*,*6Z*,*9Z*,*12Z*,*15Z*,*19Z*,*22Z*,*25Z*,*28Z*)-hentriakonta-3,*6*,*9*,*12*,*15*,*19*,*22*,*25*,*28*-nonan **1**.

5 Resultater og Eksperimentelt

5.1 Generelt

Alle reaksjoner ble utført under N2-atmosfære.

Løsemidlene som ble benyttet var av teknisk kvalitet. I reaksjoner der tørre løsemidler var nødvendig, ble flasker forseglet med septum benyttet, og løsemiddelet ble tatt ut med sprøyte.

Tynnsjiktskromatografi ble utført på plater av typen Merck TLC Silica gel 60 F₂₅₄. Konsentrert svovelsyre eller kaliumpermanganatløsning ble benyttet til fremkalling.

Til rensing ble Silica gel 60 (0,040-0,063mm) fra Merck benyttet til kolonnekromatografi.

Konsentrasjonen av MeLi og *n*-BuLi ble bestemt ved titrering. Tre paralleller av 1 mL løst i vann ble titrert mot 0,1 M HCl.

NMR-spektre ble tatt opp på et Bruker Ascend 400-instrument. Spektrene er tatt opp ved 25°C, 400 MHz for ¹H NMR og 100 MHz for ¹³C NMR. Kloroform, CDCl₃, ble brukt som løsemiddel for alle prøver.

IR-spektre ble tatt opp på et Perkin-Elmer FT-IR instrument (Spectrum Bx, 50/60 Hz).

Raman-spekter ble tatt opp hos Nofima Ås på et instrument av typen Raman RXN1 Analyzer.

MS ble tatt opp på et Autospec Ultima (EI/70eV)-instrument fra Micromass Ltd.

GC-analyse ble gjort på et Finnigan TraceGC-instrument med FID-detektor. Kolonnen var at typen CP WAX 52CB, WCOT fused silica, filmtykkelse 0,25 mm, 0,25 mm i.d. lengde 30 m.

5.2 Syntese av tetrahydro-6-((3Z, 6Z, 9Z, 12Z)-1-jodopentadeka-3, 6, 9, 12-teraenyl)pyran-2-on (23)

C₂₀H₂₉O₂I Mm: 428,35 g/mol Utbytte: 96 %

Fremgangsmåte

EPA-etylester (5,00 g, 15 mmol) ble løst i etanol/vann (1:1, 30 mL) og LiOHxH₂O (3,15 g, 75 mmol) ble tilsatt. Blandingen ble rørt til EPA-etylesteren var fullstendig omsatt til EPA. Reaksjonen ble overvåket med tynnsjiktskromatografi med diklormetan som eluent. Vann (45 mL) ble tilsatt, og kolben ble beskyttet mot lys ved hjelp av aluminiumsfolie. Kolben ble plassert i isbad og 57 % HI (10 mL) ble tilsatt. Løsningen ble nøytralisert med en mettet løsning KHCO₃ (5 mL). En løsning av jod (11,4 g, 45 mmol) i THF (35 mL) ble tilsatt, og løsningen ble stående med røring ved 0-4 °C i mørket i 48 timer. Reaksjonen ble stoppet ved å tilsette en mettet løsning Na₂S₂O₃ (50 mL). NaCl ble tilsatt til metning og løsningen ble ekstrahert med heksan (3x25 mL). Heksanekstraktet ble vasket med mettet saltvannsløsning (2x25 mL) og tørket med Na₂SO₄. Løsemidler ble dampet inn og resultatet var en gul råolje av jodlaktonet **23** (12,5 g, 96 %).

Data

¹**H NMR (400 MHz, CDCl₃):** δ 0.92 (t, J=7,5 Hz, 3H), 1.67-2.12 (m, 6H), 2.21-2.68 (m, 2H), 2.39-2.90 (m, 8H), 3.82-3.97 (m, 1H), 3.99-4.14 (m, 1H), 5.16-5.60 (m, 8H).

¹³C NMR (100 MHz, CDCl₃): δ 14.3 (CH₃), 18.3 (CH₂), 20.6 (CH₂), 25.6 (CH₂), 25.7 (CH₂), 25.9 (CH₂), 28.0 (CH₂), 29.6 (CH₂), 34.4 (CH₂), 37.0 (CH), 80.8 (CH), 127.0 (CH), 127.1 (CH), 127.4 (CH), 127.7 (CH), 128.6 (CH), 128.7 (CH), 131.4 (CH), 132.0 (CH), 170.4 (CO).

IR (film): 3011, 2962, 2932, 1736 cm⁻¹.

Noe løsemiddel (heksan) kan sees i NMR-spektrene. Denne forbindelsen er kjent fra litteraturen, og spektrale data er i overensstemmelse med referansen.²³

Spekter 5-1: ¹*H NMR spekter av jodlakton 23.*

Spekter 5-2: ¹³C NMR-spekter av jodlakton 23.

Spekter 5-3: IR-spekter av jodlakton 23.

5.3 Syntese av (8*Z*, 11*Z*, 14*Z*, 17*Z*)-5, 6-dihydroksyeikosa-8,11,14,17-tetraensyre (22)

C₂₀H₃₂O₄ Mm: 336,47 g/mol Utbytte: 95 %

Fremgangsmåte

En løsning av jodlaktonet **23** (5,38 g, 12,5 mmol) og 5 % LiOHxH₂O i metanol/H₂O (19:1, 60 mL) ble refluksert i seks timer. Vann (60 mL) ble tilsatt og mesteparten av metanolen ble fjernet ved redusert trykk. Blandingen ble avkjølt med isbad og surgjort med fortynnet HCl (0,1 M). NaCl ble tilsatt til metning og blandingen ble ekstrahert med EtOAc (3x25 mL). Den organiske fasen ble vasket med mettet saltvannsløsning (2x25 mL), tørket (Na₂SO₄) og konsentrert *in vacuo*. Resultatet var en oransje olje med diolsyren **22** (4,01 g, 95 %).

<u>Data</u>

¹**H NMR (400 MHz, CDCl₃):** δ 0.92 (t, J=7,5 Hz, 3H), 1.67-2.12 (m, 6H), 2.35-2.48 (m, 4H), 2.78-2.90 (m, 6H), 3.7-3.8 (m, 1H), 3.99-4.14 (m, 1H), 5.25-5.64 (m, 9H).

¹³C NMR (100 MHz, CDCl₃): δ 14.3 (CH₃), 20.6 (CH₂), 20.8 (CH₂), 25.6 (CH₂), 25.7 (2xCH₂), 31.7 (CH₂), 32.8 (CH₂), 33.6 (CH₂), 70.6 (CH), 73.3 (CH), 125.0 (CH), 127.0 (CH), 127.6 (CH), 127.7 (CH), 128.6 (CH), 128.7 (CH), 131.5 (CH), 132.1 (CH) 178.2 (CO).

IR (film) cm⁻¹: 3388, 3012, 2963, 2932, 1726 cm⁻¹.

Små mengder løsemiddel (etylacetat) kan sees i NMR-spektrene. Denne forbindelsen er kjent fra litteraturen.²²

Spekter 5-4: ¹H NMR av diolsyre 22.

Spekter 5-5: ¹³C NMR av diolsyre 22.

Spekter 5-6: IR-spekter av diolsyre 22.

5.4 Syntese av (3Z, 6Z, 9Z, 12Z)-pentadeka-3,6,9,12-tetraenal (20)

C₁₅H₂₂O Mm: 218,33 g/mol Utbytte: 91 %

Fremgangsmåte

Diolsyren **22** (4,16 g, 12,2 mmol) ble tilsatt 5 % LiOHxH₂O i metanol/H₂O (19:1, 45 mL) på isbad. Blandingen stod med røring i 30 minutter ved 0°C. Vann (45 mL) ble tilsatt. En løsning med mettet sitronsyre ble tilsatt til pH 4. NaIO₄ (3,75 g, 17,5 mmol) ble tilsatt i en porsjon. Blandingen ble mikset i 1 time ved romtemperatur. NaCl ble tilsatt til metning og blandingen ble ekstrahert med heksan (3x25 mL). Den organiske fasen ble vasket med mettet saltvannsløsning (2x25 mL), tørket (MgSO₄) og dampet inn på rotavapor. Resultatet var aldehydet **20** (2,42 g, 91 %) som en lys gul olje.

Data

¹**H NMR (400 MHz, CDCl₃):** δ 0.94 (t, J=7,5 Hz, 3H), 2.03 (m, 2H), 2.64-2.94 (m, 6H), 3.12-3.26 (m, 2H), 5.18-5.46 (m, 6H), 5.47-5.74 (m, 2H), 9.63 (t, J=1,8 Hz, 1H).

¹³C NMR (100 MHz, CDCl₃): δ 14.3 (CH₃), 20.6 (CH₂), 25.6 (2xCH₂), 25.9 (CH₂), 42.5 (CH₂), 118.7 (CH), 126.9 (CH), 127.0 (CH), 127.6 (CH), 128.8 (CH), 128.9 (CH), 132.1 (CH), 133.1 (CH), 199.3 (CO).

IR (film) cm⁻¹: 3013, 2964, 2932, 1726 cm⁻¹.

Små mengder av løsemiddel (heksan) kan sees i NMR-spektrene. Denne forbindelsen er kjent fra litteraturen.²³

Spekter 5-7: ¹H NMR-spekter av aldehyd 20.

Spekter 5-8: ¹³C NMR-spekter av aldehyd 20.

Spekter 5-9: IR-spekter av aldehyd 20.

5.5 Syntese av (3Z, 6Z, 9Z, 12Z)-pentadeka-3,6,9,12-tetraen-1-ol (21)

C₁₅H₂₄O Mm: 220,35 g/mol Utbytte: 80 %

Fremgangsmåte

En isavkjølt løsning av aldehydet **20** (1,89 g, 8,65 mmol) i metanol (26,0 mL) ble tilsatt en løsning av NaBH₄ (852 mg, 22,5 mmol) i metanol (34,0 mL). Blandingen sto med røring i 30 minutter. HCl (1,4 M, 31,5 mL) ble tilsatt og blandingen ble ekstrahert med heksan/dietyleter (2:1, 3x25 mL). Det organiske ekstraktet ble vasket med mettet saltvannsløsning (2x25 mL), tørket (MgSO₄) og dampet inn på rotavapor. Dette ga en svakt gul olje av alkoholen **21** (1,53 g, 80 %).

Data

¹**H NMR (400 MHz, CDCl₃):** δ 0.94 (t, J=7,5 Hz, 3H), 2.05-2.20 (m, 3H), 2.33 (m, 2H), 2.78-2.94 (m, 6H), 3.62 (t, J=6,5 Hz, 2H), 5.19-5.65 (m, 8H).

¹³C NMR (100 MHz, CDCl₃): δ 14.3 (CH₃), 20.6 (CH₂), 25.6 (2xCH₂), 25.7 (CH₂), 30.8 (CH₂), 62.2 (CH₂), 125.6 (CH), 127.0 (CH), 127.8 (CH), 127.9 (CH), 128.4 (CH), 128.6 (CH), 131.2 (CH), 132.0 (CH).

IR (film) cm⁻¹: 3331, 3013, 2963, 2933 cm⁻¹.

Små mengder av løsemiddel (heksan/dietyleter) kan sees i NMR-spektrene. Denne forbindelsen er kjent fra litteraturen.²³

Spekter 5-10: ¹H NMR-spekter av alkohol 21.

Spekter 5-11: ¹³C NMR-spekter av alkohol 21.

Spekter 5-12: IR-spekter av alkohol 21.

5.6 Syntese av 1-brom-(3Z, 6Z, 9Z, 12Z)-pentadeka-3,6,9,12-tetraen (19)

C₁₅H₂₃Br Mm: 283,25 g/mol Utbytte: 57 %

Fremgangsmåte

Brom (582 mg, 4,36 mmol, 188 μ L) ble tilsatt dråpevis til en isavkjølt blanding av trifenylfosfin (1,33 g, 5,08 mmol) og acetonitril (4,00 mL). Alkoholen **21** (799 mg, 3,63 mmol) blandet med pyridin (5,45 mmol, 6,75 mL) og acetonitril (1,82 mL) ble så tilsatt, og røringen fortsatte i en time. Heksan ble tilsatt og trifenylfosfinoksidet som ble dannet ble filtrert fra. Filtratet ble så dampet inn på rotavapor. Trifenylfosfinoksidet som oppsto ble fjernet ved å vaske blandingen med heksan og filtrere dette med en glassintertrakt. Filtratet ble så tørket med MgSO₄ og redusert *in vacuo*. Resten ble renset ved å sende det gjennom en kort plugg av silikagel med heksan som løsemiddel. Produktet ble bromidet **19** som en klar olje (589 mg, 57 %).

Data

¹**H NMR (400 MHz, CDCl₃):** δ 0.94 (t, J=7,5, 3H), 2.06 (m, 2H), 2.63 (m, 2H), 2.69-2.85 (m, 6H), 3.36 (t, J= 7,1Hz, 2H), 5.16-5.55 (m, 8H).

¹³C NMR (100 MHz, CDCl₃): δ 14.3 (CH₃), 20.6 (CH₂), 25.6 (2xCH₂), 25.8 (CH₂), 30.8 (CH₂), 32.3 (CH₂), 126.4 (CH), 127.0 (CH), 127.6 (CH), 127.8 (CH), 128.6 (CH), 128.7 (CH), 130.9 (CH), 132.1 (CH).

IR (film) cm⁻¹: 3013, 2964, 2932 cm⁻¹.

Små mengder av løsemiddel (heksan) kan sees i NMR-spektrene. Denne forbindelsen er kjent fra litteraturen.²³

Spekter 5-13: ¹H NMR-spekter av bromid 19.

Spekter 5-14: ¹³C NMR-spekter av bromid 19.

Spekter 5-15: IR-spekter av bromid 19.

5.7 Syntese av (4Z, 7Z, 10Z, 13Z)-heksadeka-4,7,10,13-tetraen-1-yn (18)

C₁₆H₂₂ Mm: 214,35 g/mol Utbytte: 64 % over to trinn.

Fremgangsmåte

En blanding av sinkpulver (1,20 g, 18,5 mmol), trifenylfosfin (4,85 g, 18,5 mmol) og CBr₄ (6,13 g, 18,5 mmol) i diklormetan (50 mL) ble rørtt ved romtemperatur i 40 timer. Aldehydet **20** (1,96 g, 9,00 mmol) blandet med diklormetan (10 mL) ble så tilsatt blandingen og rørt i 1 time før den ble delvis dampet inn på rotavapor. Resten ble sendt gjennom en kort kolonne med silikagel med heksan som løsemiddel. Etter reduksjon *in vacuo* var resultatet dibromidet **26** (2,12 g, 63 %) som en klar olje. Dibromidet **26** (930 mg, 2,66 mmol) i tørr dietyleter (12 mL) ble avkjølt til -78°C før MeLi (2,0 mL, 3,32 mmol, 1,6 M) ble tilsatt. Denne blandingen ble rørt i 1 time før vann ble tilsatt. Blandingen ble ekstrahert med dietyleter og det organiske ekstraktet tørket med MgSO₄ før inndamping på rotavapor. En gul olje av alkynet **18** (479 mg, 84 %) er resultatet.

Data Dibromid **26**:

¹**H NMR (400 MHz, CDCl₃):** δ 0.92 (t, J= 7,5 Hz, 3H), 1.90-2.06 (m, 2H), 2.64-2.87 (m, 8H), 5.20-5.46 (m, 8H), 6.30 (t, J= 7,2 Hz, 1H).

¹³C NMR (100 MHz, CDCl₃): δ 14.3 (CH₃), 20.6 (CH₂), 25.6 (CH₂), 25.7 (CH₂), 25.8 (CH₂), 31.4 (CH₂), 89.4 (C), 124.2 (CH), 127.0 (CH), 127.5 (CH), 127.7 (CH), 128.7 (2xCH), 130.3 (CH), 132.1 (CH), 136.6 (CH).

IR (film) cm⁻¹: 3014, 2953, 2901, 2874, 2360, 2342 cm⁻¹.

Litt løsemiddel (heksan) kan sees i NMR-spektrene. Denne forbindelsen er kjent fra litteraturen.³³

Spekter 5-16: ¹H NMR-spekter av dibromid 26.

Spekter 5-17: ¹³C NMR-spekter av dibromid 26.

Spekter 5-18: IR-spekter av dibromid 26.

<u>Data</u> Alkyn **18**:

¹**H NMR (400 MHz, CDCl₃):** δ 0.91 (t, J= 7,5Hz, 3H), 1.91 (t, J= 2,7Hz, 1H), 2.01 (m, 2H), 2.69-2.90 (m, 6H), 2.91 (m, 2H), 5.20-5.56 (m, 8H).

¹³C NMR (100 MHz, CDCl₃): δ 14.3 (CH₃), 16.9 (CH₂), 20.6 (CH₂), 25.5 (2xCH₂), 25.6 (CH₂), 68.1 (C), 82.6 (C), 124.0 (CH), 127.0 (CH), 127.3 (CH), 127.7 (CH), 128.7 (2xCH), 130.1 (CH), 132.0 (CH).

IR (film) cm⁻¹: 3306, 3014, 2964, 2929, 2120, 1652, 1432 cm⁻¹.

Litt løsemiddel (heksan) kan sees i NMR-spektrene. Denne forbindelsen er kjent fra litteraturen.³³

Spekter 5-19: ¹H NMR-spekter av alkyn 18.

Spekter 5-20: ¹³C NMR-spekter av alkyn 18.

Spekter 5-21: IR-spekter av alkyn 18.

5.8 Forsøk på syntese av (3*Z*, 6*Z*, 9*Z*, 12*Z*, 19*Z*, 22*Z*, 25*Z*, 28*Z*)-hentriakonta-3,6,9,12,19,22,25,28-oktaen-15-yn (17)

Mm: 416,68 g/mol Utbytte metode 1: -Utbytte metode 2: -

5.8.1 Metode 1

Fremgangsmåte

En blanding av de tørre saltene CuI (381 mg, 2,00 mmol), NaI (300 mg, 2 mmol) og Cs₂CO₃ (207 mg, 1,5 mmol) i DMF (dimetylformamin) (10 mL, skulle vært 3 mL) ble tilsatt bromidet **19** (315 mg, 1,1 mmol) og alkynet **18** (216 mg, 1,00 mmol). Under nitrogen ble denne blandingen rørt ved romtemperatur. Reaksjonen ble overvåket med tynnsjiktskromatografi der etylacetat/heksan (1:9) ble benyttet som løsemiddel. Etter røring ved romtemperatur i 24 timer kunne man fortsatt ikke se dannelse av **17** på tynnsjikt. Temperaturen ble økt til 40 °C i fem timer. Reaksjonen ble stoppet ved å tilsette en mettet vandig løsning av NH₄Cl (50 mL) og ekstrahert med dietyleter (3x15 mL). Det organiske ekstraktet ble tørket over Na₂SO₄ og løsemiddelet dampet inn på rotavapor. Råproduktet ble 391 mg.

5.8.2 Metode 2

Fremgangsmåte

Alkynet **18** (107 mg, 0,5 mmol) i THF (3 mL) på isbad ble tilsatt EtMgBr (0,53 mL, 1 M, 0,53 mmol) og CuI (7 mg, 0,037 mmol). Etter 1 time ble bromidet **19** (143 mg, 0,5 mmol) i THF (3 mL) tilsatt. Isbadet fikk smelte og temperaturen fikk stige til romtemperatur over natten. Reaksjonen ble overvåket med tynnsjiktskromatografi der etylacetat/heksan (1:9) ble benyttet som eluent. Etter 24 timer kunne ingen forandring oppdages. Temperaturen ble forsiktig økt til 50 °C i 1 time. Mettet vandig NH₄Cl (50 mL) ble tilsatt og blandingen ble

ekstrahert med heksan (3 x 10 mL). Det organiske ekstraktet ble tørket over MgSO₄ og dampet inn på rotavapor. Resultatet var en oransje-brun olje (0,239 g).

5.9 Syntese av (3*Z*, 6*Z*, 9*Z*, 12*Z*, 19*Z*, 22*Z*, 25*Z*, 28*Z*)-hentriakonta-3,6,9,12,19,22,25,28-oktaen-15-yn-17-ol (24)

C₃₁H₄₄O Mm: 432,68 g/mol Utbytte: 22 %

Fremgangsmåte

n-BuLi (180 µL, 1,5 M, 0,273 mmol) ble tilsatt en løsning av alkynet **18** (57 mg, 0,265 mmol) i THF (2,5 mL) ved -78°C. Etter 10 minutter ble en løsning av aldehydet **20** (59 mg, 0,270 mmol) i THF (1,5 mL) tilsatt dråpevis. Temperaturen ble holdt på -78°C i 1 time, før den fikk øke til romtemperatur over 2 timer. Reaksjonen ble stoppet ved å tilsette NH₄Cl til pH 8. Blandingen ble ekstrahert med heksan (3x5 mL) og det organiske ekstraktet vasket med mettet saltvannsløsning (10 mL) før det ble tørket over MgSO₄. Løsemiddelet ble fjernet *in vacuo*. Råoljen ble så renset med kolonnekromatografi (SiO₂, heksan/etylacetat 95:5 - 9:1). Etter inndamping av løsemiddel var resultatet en gul olje av propargylalkoholen **24** (25,2 mg, 22 %).

<u>Data</u> **R_f:** 0,16 (10 % etylacetat i heksan)

¹**H NMR (400 MHz, CDCl₃):** δ 0.9 (t, J=7,5Hz, 6H), 1.8 (d, J=5,8, 1H), 2.0 (m, 4H), 2.3-2.4 (m, 2H), 2.6-2.8 (m, 12H), 2.9 (m, 2H), 4.3 (m, 1H), 5.2-5.6 (m, 16H).

¹³C NMR (100 MHz, CDCl₃): δ 14.3 (CH₃), 17.2 (CH₃), 20.6 (CH₂), 25.5 (4xCH₂), 25.6 (3xCH₂), 25.9 (CH₂), 35.9 (CH₂), 62.1 (CH), 80.7 (C), 83.6 (C), 124.2 (CH), 124.4 (CH), 126.9 (CH), 127.0 (CH), 127.4 (CH), 127.7 (CH), 127.8 (CH), 127.9 (CH), 128.4 (CH), 128.6 (CH), 128.7 (CH), 129.8 (2xCH), 131.7 (CH), 132.0 (CH), 132.1 (CH).

IR (film) cm⁻¹: 3420, 3013, 2933, 2248 cm⁻¹.

HR-MS: Kalkulert masse: 432,3392. Funnet masse: 432,3376.

Litt løsemiddel (heksan, etylacetat) kan sees i NMR-spektrene. Denne forbindelsen er ikke kjent fra litteraturen.

Spekter 5-22: ¹H NMR-spekter av propargylalkohol 24.

Spekter 5-23: ¹³C NMR-spekter av propargylalkohol 24.

Spekter 5-24: IR-spekter av propargylalkohol 24.

5.10 Syntese av (3*Z*, 6*Z*, 9*Z*, 12*Z*, 19*Z*, 22*Z*, 25*Z*, 28*Z*)-hentriakonta-3,6,9,12,19,22,25,28-oktaen-15-yn-17-yl metansulfonat (27)

C₃₂H₄₆O₃S Mm: 510,77 g/mol Utbytte: 75 %

Framgangsmåte

En løsning av propargylalkoholen **24** (100 mg, 0,231 mmol) og Et₃N (65 μ L, 0,462 mmol) i diklormetan (2,3 mL) på isbad, ble tilsatt MsCl (5,3 mg, 36 μ L, 0,462 mmol). Blandingen ble rørt ved romtemperatur i to timer før saltvannsløsning ble tilsatt. Løsemiddelet ble fjernet med vakuum og produktet ekstrahert med dietyleter (3x5 mL). Ekstraktet ble vasket med NaHCO₃ (2x5 mL) og saltvannsløsning (2x5 mL) og tørket med NaSO₄. Etter inndamping ble råoljen renset gjennom en kort kolonne med silikagel med heksan/etylacetat (9:1) som eluent. Blandingen ble redusert *in vacuo* og resultatet var en lys gul olje med mesylatet **27** (88,0 mg, 75 %).

Data

R_f: 0,26 (10 % etylacetat i heksan)

¹**H NMR (400 MHz, CDCl₃):** δ 0.91 (t, J=7,5Hz, 6H), 2.0 (m, 4H), 2.55 (m, 2H), 2.6-2.8 (m, 12H), 2.96 (d, J=6,8, 2H), 3.05 (s, 3H), 5.1 (m, 1H), 5.2-5.6 (m, 16H).

¹³C NMR (100 MHz, CDCl₃): δ 14.3 (CH₃), 17.2 (CH₃), 20.6 (CH₂), 25.5 (4xCH₂), 25.6 (2xCH₂), 25.9 (CH₂), 33.9 (CH₂), 39.2 (CH₃), 71.6 (CH), 75.6 (C), 80.0 (C), 122.3 (CH), 123.2 (CH), 126.9 (CH), 127.0 (2xCH), 127.4 (CH), 127.6 (CH), 127.7 (2xCH), 128.7 (2xCH₂), 128.9 (CH), 130.6 (CH), 132.0 (CH), 132.1 (CH), 132.4 (CH).

IR (film) cm⁻¹: 3013, 2964, 2933, 2240, 1654 cm⁻¹.

Litt løsemiddel (heksan, etylacetat) kan sees i NMR-spektrene. Denne forbindelsen er ikke kjent fra litteraturen.

Spekter 5-25: ¹H NMR-spekter av mesylat 27.

Spekter 5-26: ¹³C NMR-spekter av mesylat 27.

Spekter 5-27: IR-spekter av mesylat 27.

5.11 Syntese av (3*Z*, 6*Z*, 9*Z*, 12*Z*, 19*Z*, 22*Z*, 25*Z*, 28*Z*)-hentriakonta-3,6,9,12,19,22,25,28-oktaen-15-yn (17)

C₃₁H₄₄ Mm: 416,68 g/mol Utbytte: Råprodukt 81 %

Fremgangsmåte

En løsning av mesylatet **27** (37 mg, 0,0715 mmol) i dietyleter (2 mL) ble dråpevis tilsatt LiAlH₄ (12 mg, 0,313 mmol) i dietyleter (4 mL). Reaksjonsblandingen ble refluksert i seks timer, før reaksjonen ble stoppet ved å tilsette vann og 10 % NaOH. Løsningen ble så surgjort med fortynnet HCl. Blandingen ble ekstrahert med heksan (3x5 mL) og ekstraktet ble vasket med NaHCO₃ (2x5 mL) og mettet saltvannsløsning (2x5 mL) før det ble tørket med NaSO₄. Løsemiddelet ble dampet bort og produktet ble renset ved å sende det gjennom en kort kolonne med silikagel med heksan/etylacetat (9:1) som eluent. Etter inndamping av løsemidler var resultatet en klar olje (24,2 mg, 81 %).

Data

Skiftverdier fremhevet med blåfarge er verdier som svarer til allenet 28.

R_f: 0,56 (10 % etylacetat i heksan)

¹**H NMR (400 MHz, CDCl₃):** δ 0.91 (t, J=7,5Hz, 6 H), 1.9-2.05 (m, 4 H), 2.1-2.3 (m, 4 H), 2.6-2.8 (m, 12 H), 2.9 (m, 2 H), 5.2-5.4 (m, 16 H).

¹³C NMR (100 MHz, CDCl₃): δ 13.3 (2xCH₃), 16.2 (CH₂), 18.1 (CH₂), 19.5 (2xCH₂), 24.5 (2xCH₂), 24.6 (2xCH₂), 24.7 (CH₂), 25.9 (CH₂), 26.3 (CH₂), 28.5 (CH₂), 28.6 (CH₂), 77.4 (C), 78.6 (C), 89.4 (2xCH), 124.4 (CH), 126.0 (2xCH), 126.6 (CH), 126.8 (CH), 126.9 (CH), 127.2 (2xCH), 127.5 (3xCH), 127.6 (CH), 127.9 (CH), 128.1 (CH), 131.0 (2xCH).

IR (film) cm⁻¹: 3013, 2964 cm⁻¹.

Raman cm⁻¹: 2046, 2094

Små mengder løsemiddel (heksan, etylacetat) kan sees i NMR-spektrene. Denne forbindelsen er ikke kjent fra litteraturen.

Spekter 5-28: ¹H NMR-spekter av redusert mesylat 27.

Spekter 5-29: ¹³C NMR-spekter av redusert mesylat 27.

Spekter 5-30: IR-spekter av redusert mesylat 27.

5.12 Forsøk på syntese av 17-brom-(3*Z*, 6*Z*, 9*Z*, 12*Z*, 19*Z*, 22*Z*, 25*Z*, 28*Z*)hentriakonta3,6,9,12,19,22,25,28-oktaen-15-yn (29)

C₃₁H₄₃Br Mm: 495,58 g/mol Utbytte: -

Fremgangsmåte

Brom (20 mg, 0,127 mmol, 6,55 μ L) ble tilsatt dråpevis til en isavkjølt blanding av trifenylfosfin (79 mg, 0,150 mmol) og acetonitril (300 μ L). Alkoholen **24** (50 mg, 0,116 mmol) blandet med pyridin (0,173 mmol, 13,95 μ L) og acetonitril (57,5 μ L) ble så blandet inn, og røringen fortsatte i en time. Heksan ble så tilsatt, men ikke noe trifenylfosfinoksid ble dannet. Løsningen ble så dampet inn på rotavapor. Resten ble renset ved å sende det gjennom en kort kolonne med silikagel med heksan som løsemiddel. Produktet ble en gul olje (39,1 mg).

5.13 Syntese av 17-jod-(3*Z*, 6*Z*, 9*Z*, 12*Z*, 19*Z*, 22*Z*, 25*Z*, 28*Z*)hentriakonta3,6,9,12,19,22,25,28-oktaen-15-yn (30)

C₃₁H₄₃I Mm: 542,58 g/mol Utbytte: 54 %

Fremgangsmåte

En løsning av mesylatet **27** (35 mg, 0,0687 mmol) og NaI (31 mg, 0,206 mmol) i aceton ble refluksert i 1 time. Vann ble tilsatt før heksan ble tilført blandingen. Det organiske laget ble skilt fra og blandingen ekstrahert med heksan (3x5 mL). Det organiske ekstraktet ble vasket med vann (2x5 mL) og tørket med MgSO₄. Etter inndamping av løsemiddel var resultatet en oransje olje (23,1 mg, 54 %).

Data

Kjemisk skift merket med blått svarer ikke til ønsket produkt.

¹**H NMR (400 MHz, CDCl₃):** δ 0.94 (t, J=7,5, 6H), 1.18 (s, 3H) 1.96-2.05 (m, 4H), 2.69-2.85 (m, 14H), 2.95 (m, 2H), 4.45 (m, 1H), 5.16-5.55 (m, 16H).

¹³C NMR (100 MHz, CDCl₃): δ 13.4 (2xCH₃), 16.6 (CH₂), 19.6 (CH), 21.7 (CH₂), 24.6 (3xCH₂), 24.7 (CH₂), 24.9 (CH₂), 25.0 (CH₂), 28.6 (CH₂), 38.0 (CH₂), 80.2 (C), 84.5 (C), (92.4), 122.8 (CH), 125.5 (CH), 125.7 (CH), 125.9 (CH), 126.3 (CH), 126.6 (CH), 126.7 (CH), 126.8 (2xCH), 127.4 (CH), 127.6 (CH), 127.7 (CH), 129.0 (CH), 129.3 (CH), 130.1 (CH), 131.0 (CH).

IR (film) cm⁻¹: 3013, 2962 cm⁻¹.

Små mengder av løsemiddel (heksan) kan sees i NMR-spektrene. Denne forbindelsen er ikke kjent fra litteraturen.

Spekter 5-31: ¹H NMR-spekter av jodid 30.

Spekter 5-32: ¹³C NMR-spekter av jodid 30.

Spekter 5-33: IR-spekter av jodid 30.

5.14 Hydrogenering av 17-jod-(3*Z*, 6*Z*, 9*Z*, 12*Z*, 19*Z*, 22*Z*, 25*Z*, 28*Z*)-hentriakonta-3,6,9,12,19,22,25,28-oktaen-15-yn (30)

1

C₃₁H₄₆ Mm: 418,70 g/mol Utbytte: -

Fremgangsmåte

En løsning av jodidet **30** (20 mg, 0,0369 mmol) i EtOAc/pyridin/1-oktan (743 µL, 10:1:1) ble tilsatt Lindlars katalysator (17 mg). Kolben ble fylt med hydrogengass. Reaksjonen ble mikset i ca. 60 timer ved romtemperatur under en ballong med hydrogen. Reaksjonsblandingen ble applisert direkte på en kolonne med silikagel og renset med kromatografi (heksan/EtOAc 9:1). Etter inndamping av løsemidlene var resultatet en gul olje (9,1 mg).

Data

Skiftverdier merket med rødt svarer til jodidet **30**. Skiftverdier merket med blått svarer til forbindelse **17**. Og skiftverdier merket med grønt stemmer overens med estimerte verdier av jodidet **30** som har fått redusert trippelbindingen. Mange skiftverdier passer overens med flere forbindelser.

¹**H NMR (400 MHz, CDCl₃):** δ 0.91 (t, J=7,5, 6H), 1.96-2.10 (m, 4H), 2.43 (m, 1H), 2.67-2.86 (m, 12H), 2.93 (m, 2H), 3.07 (m, 1H), 4.44 (m, 1H), 5.18-5.69 (m, 15H).

¹³C NMR (100 MHz, CDCl₃): δ 9.9, 13.1, 13.3, 16.2, 16.6, 19.6, 24.5, 24.6x2, 24.7, 24.8, 25.0, 25.3, 28.7, 30.9, 38.0, 60.3, 61.1, 79.6, 80.2, 82.6, 84.5, 92.4, 122.8, 123.2, 123.3, 124.8, 125.5, 125.7, 126.0, 126.3, 126.4, 126.6, 126.7x2, 126.8x3, 127.4x2, 127.5, 127.6x2, 127.7, 128.7x2, 129.0, 129.3, 130.1, 130.7, 131.1, 201.7.

IR (film) cm⁻¹: 3013, 2943 cm⁻¹.

Spekter 5-34: ¹H NMR-spekter av hydrogeneringsreaksjonen.

Spekter 5-35: ¹³C NMR-spekter av hydrogeneringsreaksjonen.

Spekter 5-36: IR-spekter av hydrogeneringsreaksjonen.

5.15 Relevante forsøk: Metylering av (4Z, 7Z, 10Z, 13Z)-heksadeka-4,7,10,13-tetraen-1-yn (18)

C₁₇H₂₄ Mm: 228,37 g/mol Utbytte: -

5.15.1 Metode 1

Fremgangsmåte

Alkyn **18** (55 mg, 0,256 mmol) i THF (3 mL) ble tilsatt EtMgBr (265 μ L, 1,0 M, 0,265 mmol) og CuI (7,0 mg) ved 0 °C. Etter 1 time ble MeI (30 μ L, 0,47 mmol) tilsatt. Temperaturen fikk øke til romtemperatur over 3 timer. Vandig NH₃Cl ble tilsatt og reaksjonsblandingen ble ekstrahert med heksan og tørket med MgSO₄. Inndamping av løsemidlene ga en oransje olje.

5.15.2 Metode 2

Fremgangsmåte

Alkyn **18** (54 mg, 0,252 mmol) i THF (3 mL) ble tilsatt EtMgBr (130 μ L, 0,265 mmol) ved -78 °C. Etter 1 time ble MeI (30 μ L, 0,47 mmol) tilsatt. Temperaturen fikk øke til romtemperatur over 3 timer. Vandig NH₃Cl ble tilsatt og reaksjonsblandingen ble ekstrahert med heksan, vasket med vann og tørket med MgSO₄. Inndamping av løsemidlene ga en oransje olje.

Vedlegg

Spekter 5-37: ¹H NMR-spekter av første forsøk på kobling.

Spekter 5-38: ¹³C NMR-spekter av første forsøk på kobling.

Spekter 5-39: ¹H NMR-spekter av andre forsøk på kobling

Spekter 5-40: ¹³C NMR-spekter av andre forsøk på kobling.

Elemental Composition Report								Page 1	
Single M Tolerance Isotope c	ass Analysis e = 10.0 PPM luster paramete	/ DBE: r ers: Sepa	nin = -1.5 ration = 1	, max = .0 Abur	50.0 ndance = 1	.0%			
Monoisotop 25 formula(oic Mass, Odd and (e) evaluated with	Even Elect 1 results wi	ron lons thin limits (I	up to 50 clo	osest results	for each ma	iss)		
mw 432.69 DE201304040	01 213 (2.144) 430.9724							Voltage EI+ 1.29e3	
%-									
429.980	¹¹ 431.32	298 431.97	71 432.337	76 433.	3426	434.3443	435.2981	435.9732	
%429.980 0430.00	431.37 430.3791 431.00	298 431.97	771 432.337	⁷⁶ 433. 433.00	3426 434.	434.3443	435.2981 435.00	435.9732 436.3341 436.00	
%- 429.980 0 430.00 Minimum: Maximum:	431.33 430.3791 431.00	298 431.97 432.1 200.0	71 432.337 	6 433.00 -1.5 50.0	3426 434.	434.3443 00	435.2981 435.00	435.9732 436.3341 m/z 436.00	
%- 429.980 0- 430.00 Minimum: Maximum: Mass	430.3791 431.32 430.3791 431.32 431.00 Calc. Mass	298 431.97 432. 200.0 mDa	771 432.337 00 10.0 PPM	⁶ 433. 433.00 -1.5 50.0 DBE	3426 434. Score	434.3443 00 Formula	435.2981 435.00	435.9732 436.3341 436.00	

Spekter 5-41: HR-MS-spekter av propargylalkohol 24.

Spekter 5-42: Raman-spekter av redusert mesylat 27.

Spekter 5-44: ¹*H NMR-spekter av forsøk på metylering av alkyn* **18** *med EtMgBr.*

Spekter 5-45: ¹³C NMR-spekter av forsøk på metylering av alkyn 18 med EtMgBr.

Spekter 5-46: ¹H NMR-spekter av forsøk på metylering av alkyn 18 med LDA.

Spekter 5-47: ¹³C NMR-spekter av forsøk på metylering av alkyn 18 med LDA.

6 Referanser

- 1. Dewick, P., *Medicinal natural products: a biosynthetic approach*. 3. ed.; John Wiley & Sons: Chichester, 2009; p 39-135.
- 2. Ladygina, N.; Dedyukhina, E. G.; Vainshtein, M. B., *Proc. Bio.* **2006**, *41*, 1001-1014.
- 3. Blaumer, M.; Mullin, M. M.; Guillard, R. R. L., Mar. Biol. 1970, 6, 226-235.
- 4. Sukovich, D. J.; Seffernick, J. L.; Richman, J. E.; Gralnick, J. A.; Wackett, L. P., *Appl. Environ. Microbiol.* **2010**, *76*, 3850-3862.
- 5. Sugihara, S.; Hori, R.; Nakanowatri, H.; Takada, Y.; Yumoto, I.; Morita, N.; Yano, Y.; Watanabe, K.; Okuyama, H., *Lipids* **2010**, *45*, 167-177.
- 6. Mathews, C. K.; van Holde, K. E.; Ahern, K. G., *Biochemistry*. 3. ed.; Addison Wesley Longman: San Francisco, 2000; p 627-664.
- 7. Fahy, E.; Subramaniam, S.; Murphy, R. C.; Nishijima, M.; Raetz, C. R. H.; Shimizu, T.; Spener, F.; van Meer, G.; Wakelman, M. J. O.; Dennis, E. A., *J. Lipid. Res.* **2009**, *50*, 9-14.
- 8. Akoh, C. C.; Min, D. B., *Food Lipids: Chemistry, Nutrition, and Biotechnology.* 2. ed.; Marcel Dekker: 2002; p 19-58.
- 9. Vrinten, P.; Mavraganis, I.; Qiu, X.; Senger, T., *Lipids* **2013**, *48*, 263-274.
- 10. Stoffel, W., Biochem. Biophys. Res. Commun. **1961**, *6*, 270-273.
- 11. Korn, E. D., Sp. J. Biol. Chem. 1964, 239, 396-400.
- 12. Nelson, D. L.; Cox, M. M., *Lehninger Principles of Biochemistry*. 4 ed.; W. H. Freeman and Company: New York, 2008; p 647-672.
- 13. Store Norske Leksikon, Essensielle fettsyrer. <u>http://snl.no/essensielle_fettsyrer</u> (accessed 28.02.2013).
- (a) NRK Guide til omega-3. http://www.nrk.no/helse-forbruk-og-livsstil/1.8082029 (accessed 17.04.2013); (b) Aftenposten Omega-3 hjelper ikke hjertet likevel. http://www.aftenposten.no/helse/Omega-3-hjelper-ikke-hjertet-likevel-6992706.html (accessed 17.04.2013).
- (a) Helsedirektoratet Kostholdsråd. <u>http://helsedirektoratet.no/folkehelse/ernering/kostholdsrad/Sider/default.asp</u> <u>x</u> (accessed 28.02.2013); (b) Helsedirektoratet Kostråd: Spis fisk oftere. <u>http://helsenorge.no/Helseogsunnhet/Sider/Spis-fisk-oftere.aspx</u> (accessed 28.02.2013).
- 16. Riediger, N. D.; Othman, R. A.; Suh, M.; Moghadasian, M. H., *J. Am. Diet. Assoc.* **2009**, *109*, 668-679.
- 17. Durand, S.; Parrain, J.; Santelli, M., *J. Chem. Soc., Perkin Trans.* **1 2000**, 253-273.
- 18. Raphael, R. A.; Sondheimer, F., *J. Chem. Soc.* **1950**, 115-119.
- 19. Osbond, J. M.; Wickens, J. C., *Chem. Ind. (London)* **1959**, 1288.
- 20. Osbond, J. M.; Philpott, P. G.; Wickens, J. C., *J. Chme. Soc.* **1961**, 2779-2787.
- 21. Viala, J.; Santelli, M., J. Org. Chem. **1988**, *53*, 6121-6123.
- 22. Langseter, A. M. The use of omega-3 polyunsaturated fatty acids in total syntheses of natural products (with methylene interrupted Z-double bonds). UMB, Ås, 2013.
- 23. Flock, S.; Lundquist, M.; Skattebøl, L., *Acta Chem. Scand.* **1999**, *53*, 436-445.
- 24. Hansen, T. V.; Skattebøl, L., *Tetrahedron Lett.* **2004**, *45*, 2809-2811.

- 25. Hart, H.; Craine, L. E.; Hart, D. J.; Hadad, C. M., *Organic chemistry*. 12. ed.; Houghton Mifflin: Boston, 2007; p 436-457.
- 26. Clayden; Greeves; Warren; Wothers, *Organic Chemistry*. Oxford University Press: Oxford, 2001
- 27. (a) Hansen, T. V.; Stenstrøm, Y., *Tetrahedron: Asymmetry* 2001, *12*, 1402-1409; (b) Mohamed, Y. M. A.; Hansen, T. V., *Tetrahedron Lett.* 2011, *52*, 1057-1059; (c) Hansen, T. V.; Stenstrøm, Y., *Synthetic Comm.* 2000, *30*, 2549-2557.
- 28. Oger, C.; Balas, L.; Durand, T.; Galano, J., Chem. Rev. 2013, 113, 1313-1350.
- 29. Brown, C. A.; Ahuja, V. K., J. Chem. Soc., Chem. Comm. 1973, 15, 553-554.
- 30. Warren, S.; Wyat, P., *Organic Synthesis: The Disconnection Approach*. 2. ed.; John Wiley & Sons: Chichester, 2008; p 313-324.
- 31. Anwar, H. F.; Hansen, T. V., Org. Lett. 2009, 11, 587-588.
- 32. (a) Kabara, J. J.; Vrable, R.; Lie Kan Jie, M. S. F., *Lipids* **1977**, *12*, 753-759; (b) Moleyar, V.; Narasimhan, P., *Food Microbiol.* **1986**, *3*, 331-336.
- 33. Flock, S.; Holmeide, A. K.; Skattebøl, L., *Synthetic Comm.* **2007**, *37*, 4005-4015.
- 34. Ivanov, I. V.; Groza, N. V.; Romanov, S. G.; Kuhn, H.; Myagkova, G. I., *Tetrahedron* **2000**, *56*, 553-556.
- 35. Langseter, A. M.; Skattebøl, L.; Stenstrøm, Y., *Tertrahedron Lett.* **2012**, *53*, 940-941.
- 36. Myers, A. G.; Zheng, B., *J. Am. Chem. Soc.* **1996**, *118*, 4492-4493.
- 37. Williams, D.; Flemming, I., *Spectroscopic Methods in Organic Chemistry*. 6 ed.; McGraw-Hill Education (UK): 2008.
- 38. Tremblay, M. R.; Auger, S.; Poirier, D., *Bioorg. Med. Chem.* **1995**, *3*, 505-523.
- 39. Matyushenkov, E. A.; Churikov, D. G.; Sokolov, N. A.; Kulinkovich, O. G., *Russ. J. Organ. Chem.* **2003**, *39*, 478-485.
- 40. Langseter, A. M., Telefonsamtale, 18.04.2013.
- 41. Lunin, V. V.; Lokteva, E. S., *Russ. Chem. Bull.* **1996**, *45*, 1519-1534.
- 42. Chang, J.; Paquette, L. A., *Org. Lett.* **2002**, *4*, 253-256.
- 43. Braun, M., Angew. Chem. Int. Ed. Engl. 1998, 37, 430-451.
- 44. Colas, Y.; Cazes, B.; Gore, J., Bull. Soc. Chim. Fr. **1986**, *1*, 165-173.
- 45. Corey, E. J.; Suggs, J. W., J. Org. Chem 1975, 40, 2554-2555.
- 46. Krishnamurthy, S.; Brown, H. C., J. Org. Chem. **1983**, 48, 3085-3091.